

opgave noord

TOEKOMSTVERBOND

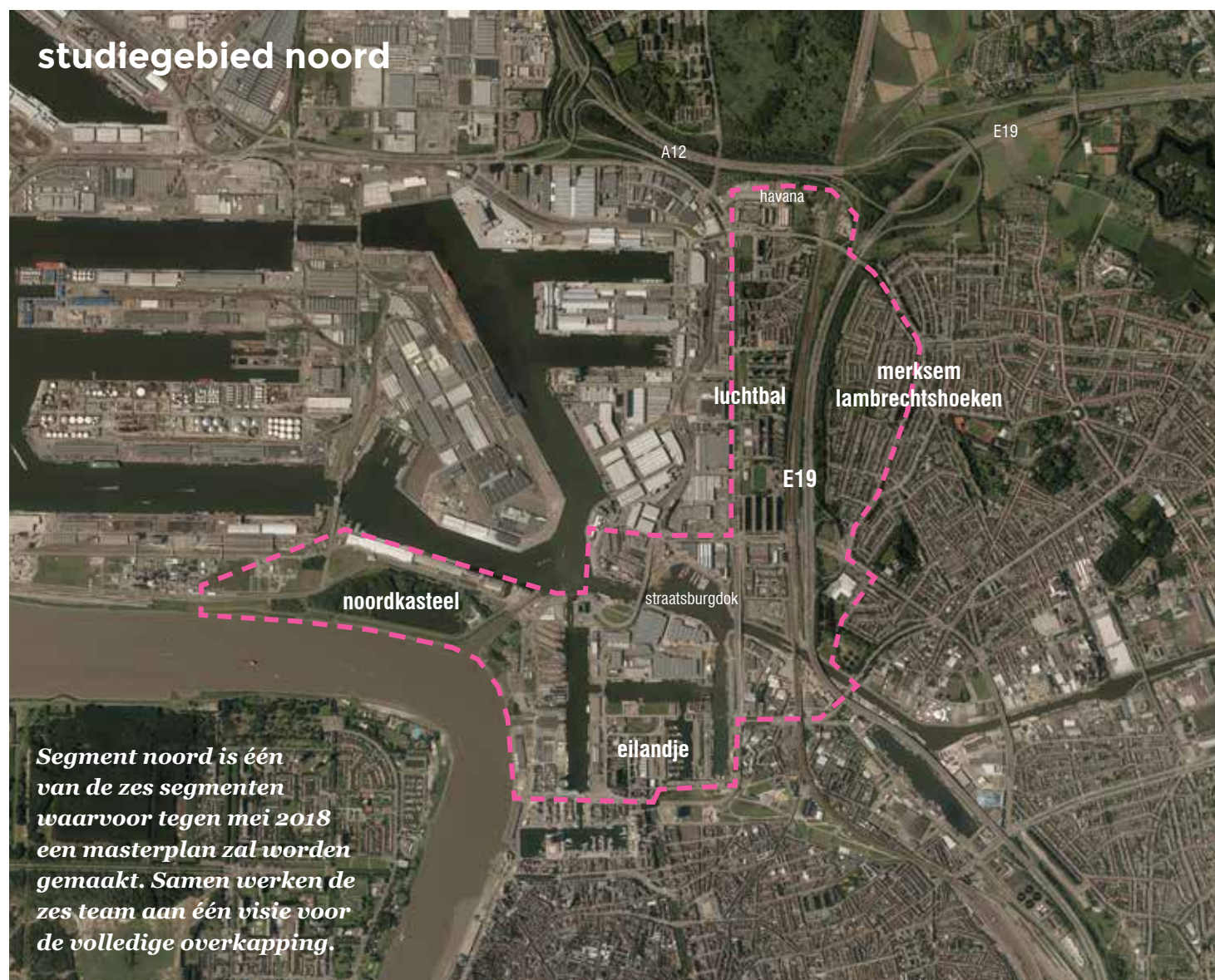
Op 15 maart 2017 sluiten de stad Antwerpen, het Vlaams Gewest en de 3 burgerbewegingen (stRaten-Generaal, Ringland en Ademloos) een historisch Toekomstverbond. Het doel? De Antwerpse stadsregio leefbaar, gezond én vlot toegankelijk maken.

Afspraken toekomstverbond:

1. doorgaand verkeer en stedelijk verkeer wordt gescheiden
2. uitgaan van een modal shift 50/50
3. uitgangspunt is de volledige overkapping van de ring
4. duurzame samenwerking met alle partners in samenspraak met bewoners en belanghebbenden

studiegebied noord

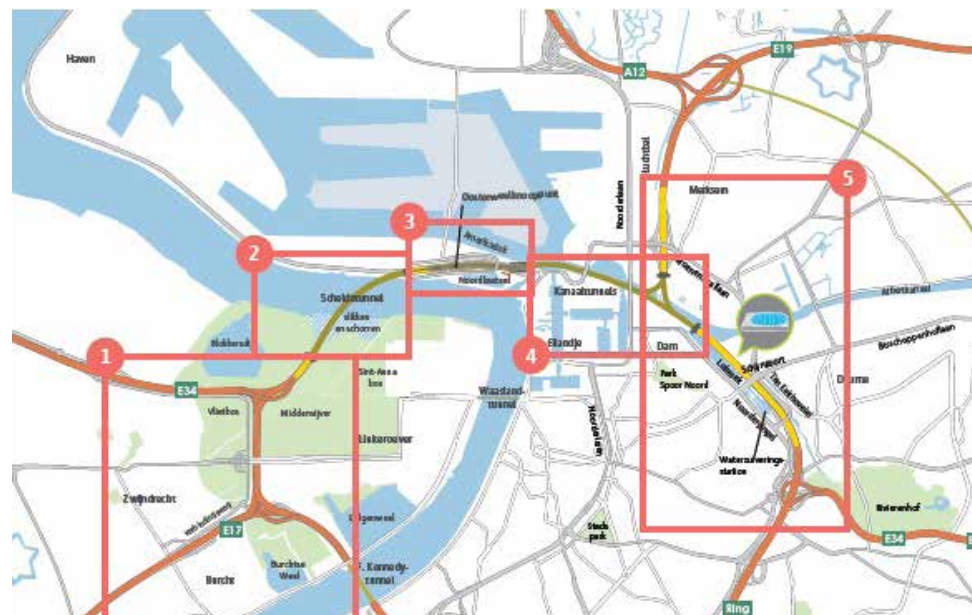

Segment noord is één van de zes segmenten waarvoor tegen mei 2018 een masterplan zal worden gemaakt. Samen werken de zes team aan één visie voor de volledige overkapping.

In functie van leefbaarheidsmaatregelen rond het Oosterweeltraject werden 6 teams geselecteerd om een ontwerp op te maken voor de overkapping van de ring voor een bepaald segment. Elk segment maakt een masterplan op voor de lange termijn en stelt ook (strategische) projecten voor die al op korte termijn kunnen uitgevoerd worden. Vandaag wordt al 1,25 miljard euro opzij gezet voor de eerste concrete projecten.

opgave noord

OOSTERWHEEL

Oosterweeltracé:

1. Infrastructuurwerken op Linkeroever
2. Aanleg van de Scheldetunnel
3. Aanleg van Oosterweelknooppunt met op- en afrit (segment noord)
4. Bouw van de kanaaltunnels (segment noord)
5. Werken op de R1-Noord: afbraak viaduct Merksem, ondertunneling kanaal en Groenendaallaan, heraanleg op- en afrit (segment noord)

Het ondergronds tracé zoals uitgetekend door BAM is het uitgangspunt voor het overkappingsproject. Concreet gaan in segment noord de werken voor de Oosterweel al in 2019 van start. Dit wil zeggen dat we al snel resultaat zullen zien van de eerste voorstellen.

De technische tunnelopbouw en onderliggende organisatie van het verkeer worden in een apart traject uitgewerkt en vallen dus buiten het doel van deze opdracht.

opgave noord

UITDAGINGEN

Luchtbal en Merksem staan voor grote uitdagingen. Ze moeten beter ontsloten worden in het stedelijk netwerk en hebben nood aan bijkomende voorzieningen. Bovendien ijveren we voor een klimaatneutraal stadsdeel, met aantrekkelijke groene ruimte.

Mobiliteit in Luchtbal en Merksem is vooral autogericht. Dit hangt samen met een tekort aan openbaar vervoer en veilige fietspaden.

In Luchtbal zijn veel meer sociale woningen dan private woningen. De woningmarkt kent geen evenwicht.

Grote infrastructuurbarrières scheiden Luchtbal en Merksem en maken de mentale afstand met de rest van Antwerpen zeer groot.

Veel groene ruimte en publieke ruimte is niet kwaliteitsvol ingericht.

De haven en de stad hebben vandaag weinig met elkaar te maken.

Het verkeer van de ring en andere wegen zorgen voor geluidsoverlast en slechte luchtkwaliteit in de omliggende woonwijken.

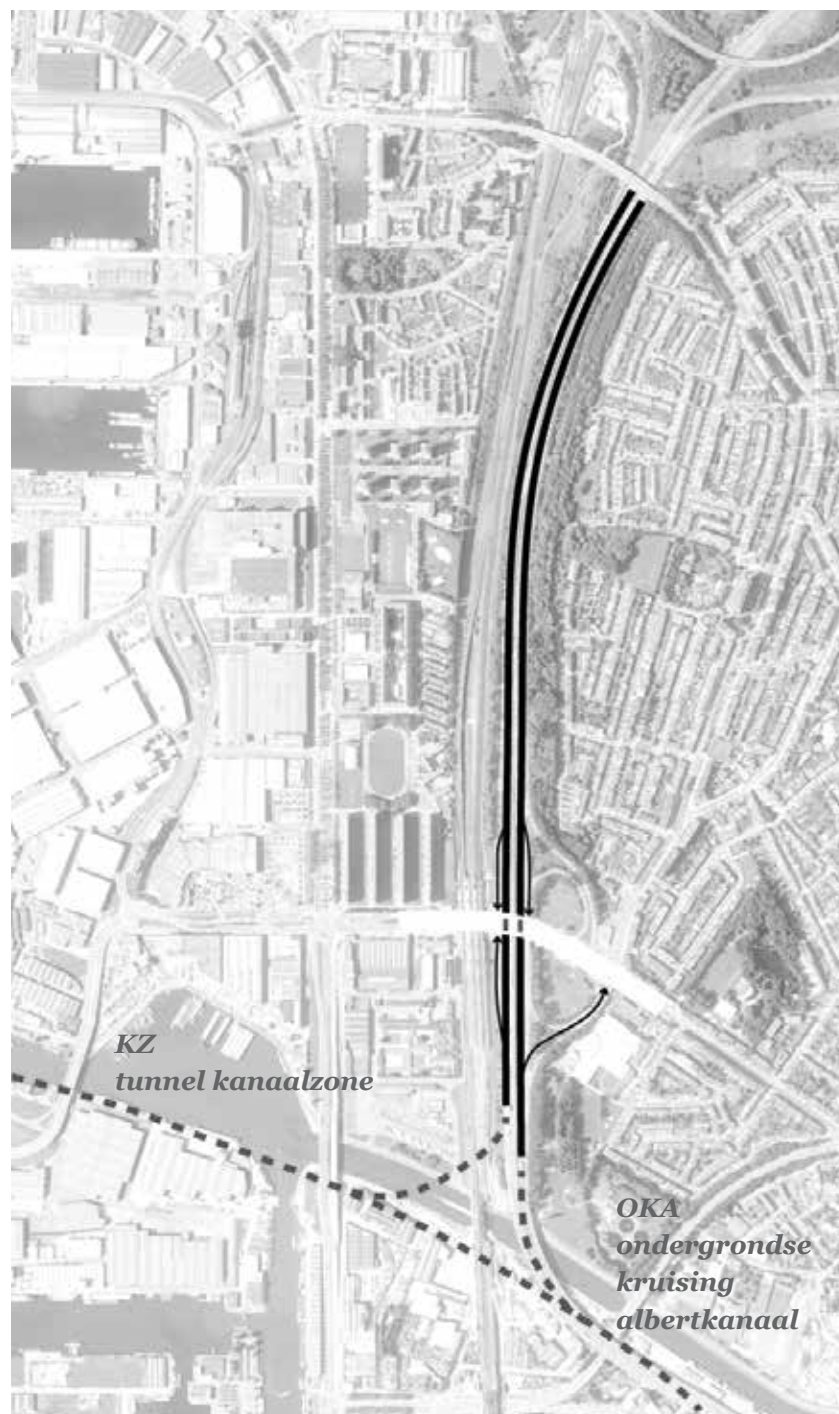
Luchtbal heeft een heel jonge bevolking.

Het Albertkanaal is vaak een vergeten stadsdeel, waar weinig aandacht wordt besteed aan de publieke ruimte.

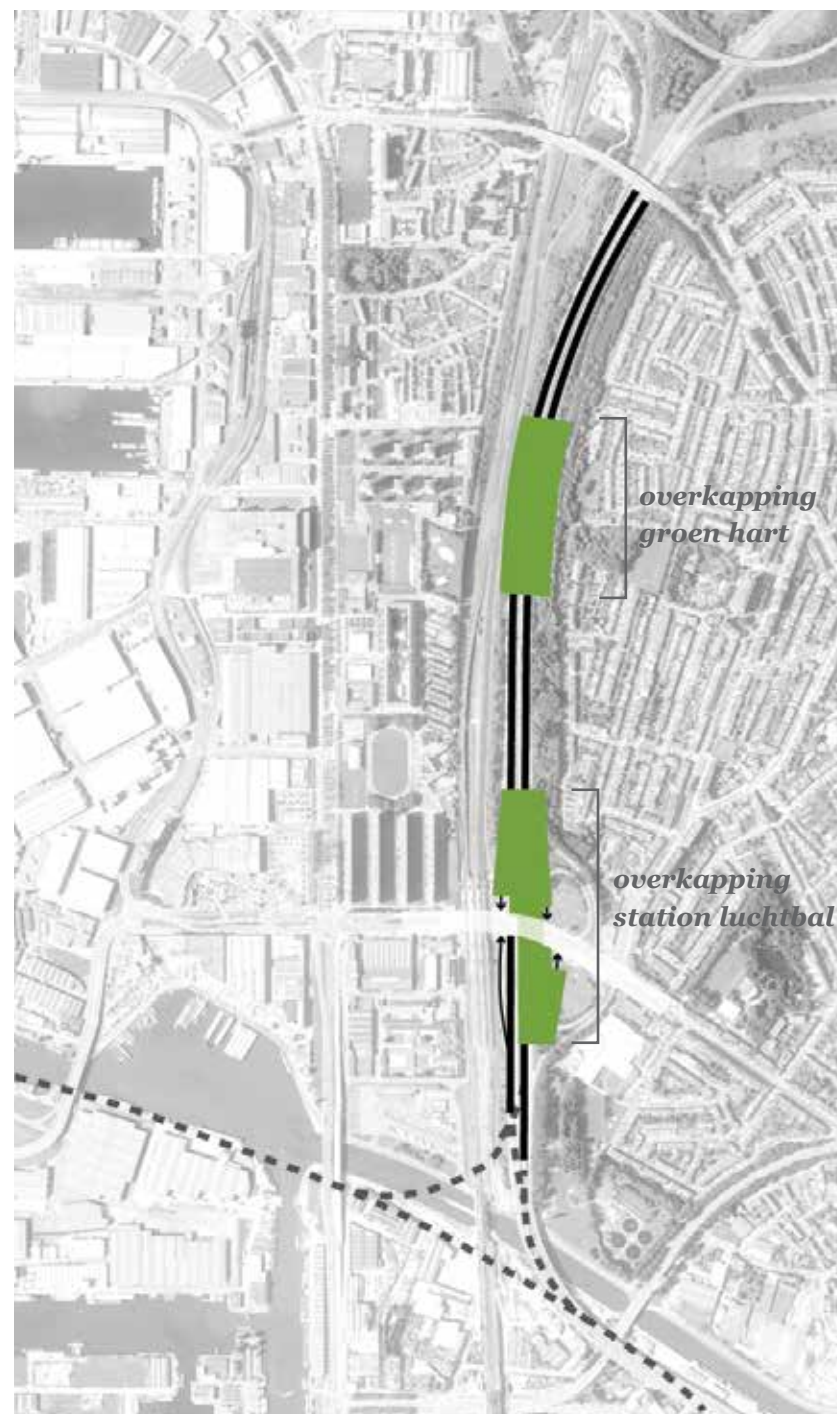
opgave noord

UITGANGSPOSITIE OVERKAPPING

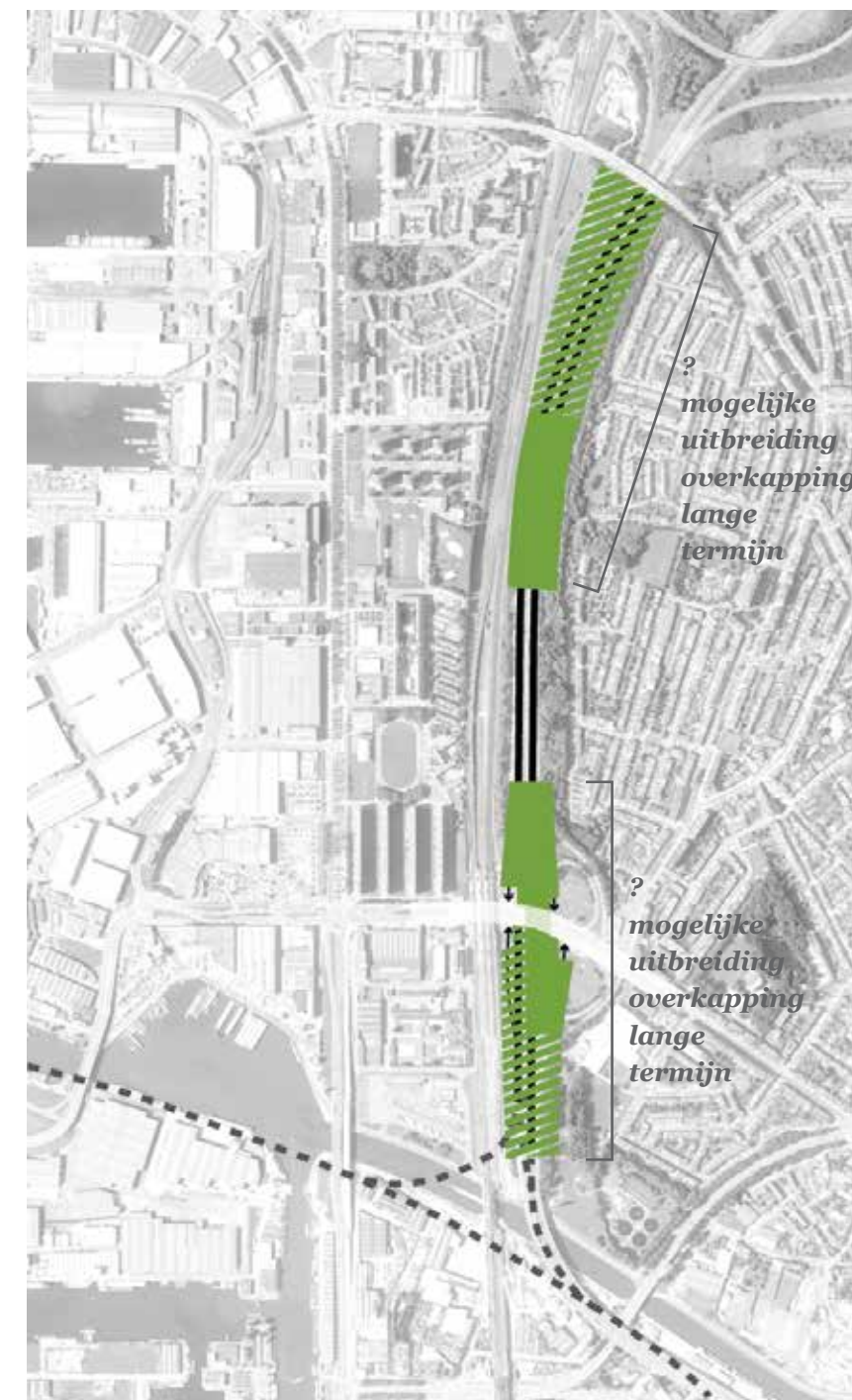
basis Oosterweel

In het ontwerp van de infrastructuur voor het Oosterweeltracé ligt de ring in open sleuven. Opdracht van team noord is het verbeteren van de inpassing van de snelweg ivv leefbaarheid, onder andere door te overkappen.

technisch mogelijk op korte termijn

Volgens de randvoorwaarden van de Europese wetgeving is het vandaag al mogelijk om delen van de ring te overkappen. In segment Noord zijn 2 overkappingen van 400m en 580m mogelijk.

uitbreiding overkapping lange termijn?

Als het explosierisico in de tunnel in de toekomst verminderd en/of normen inzake veiligheid evolueren, zijn de openingen ten zuiden van de Groenendaallaan en het deel ten zuiden van Masurebrug mogelijk overkapbaar. De opening tussen beide overkappingen kan wellicht nooit overkapt worden.

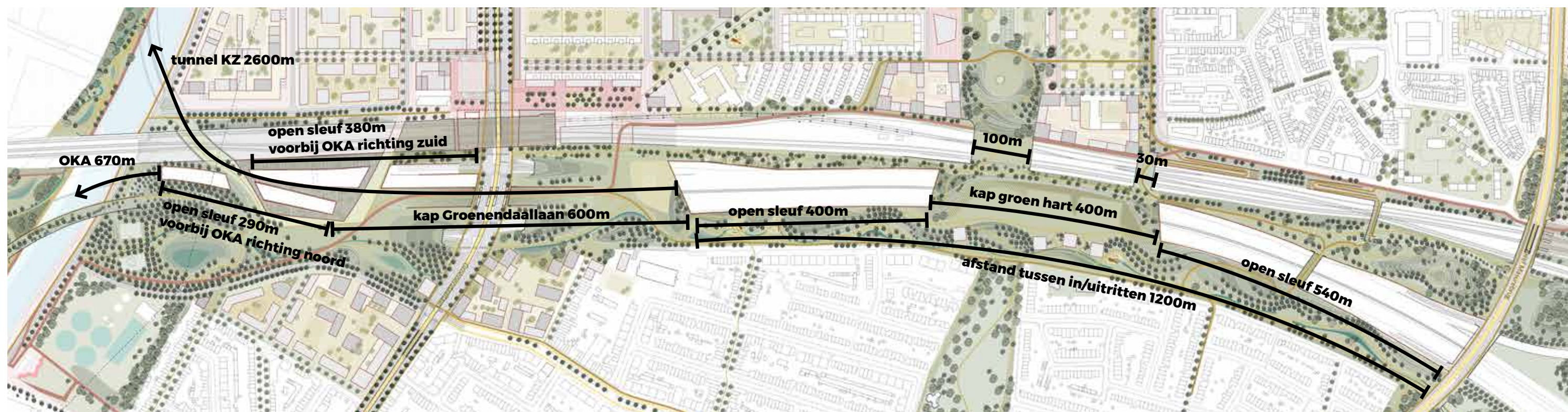
opgave noord

NIEUWE RANDVOORWAARDEN OVERKAPPING

*werkhypothese afgestemd met specialisten tunnelveiligheid
(volgens huidige Europese wetgeving)*

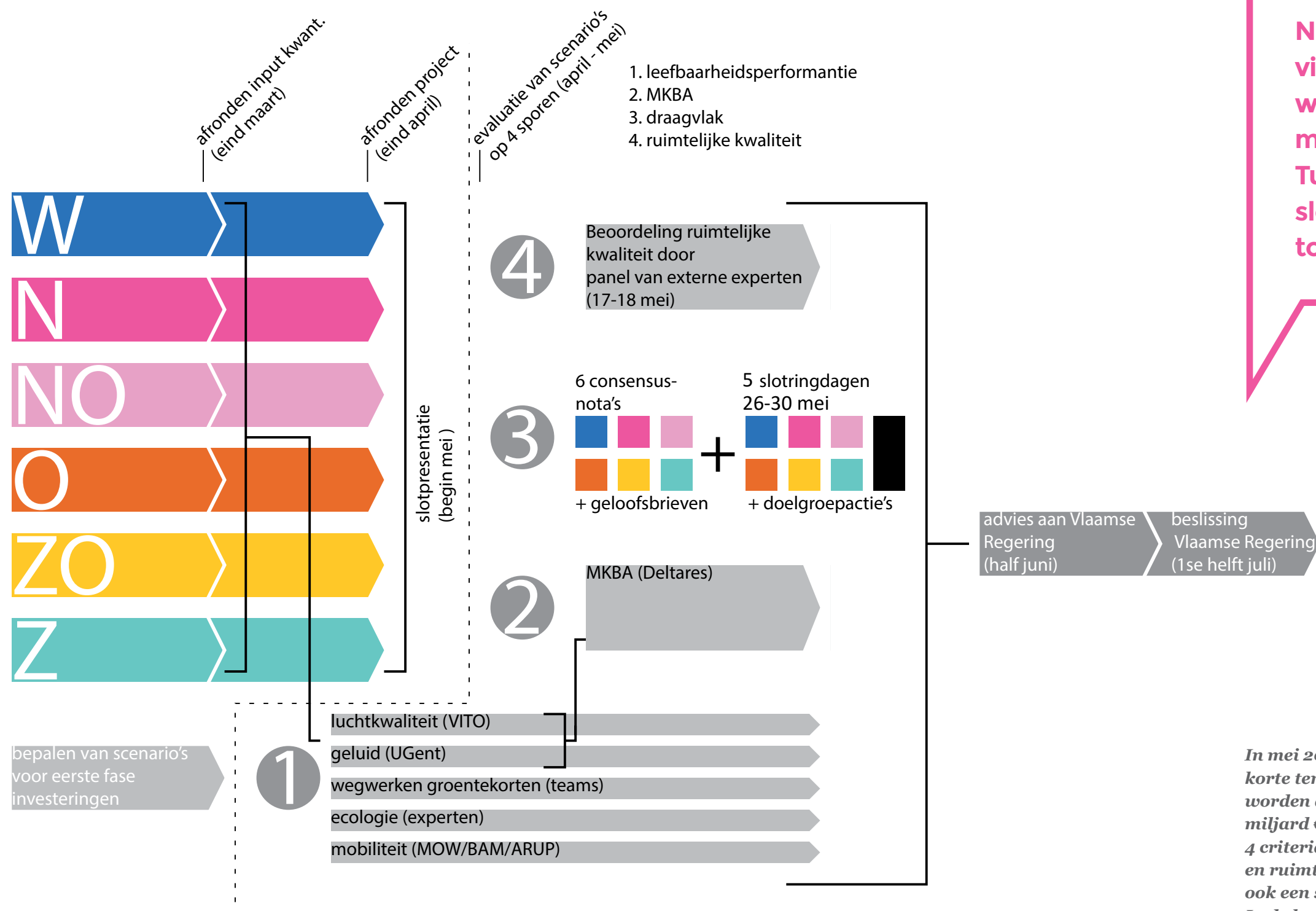
- We stellen een overkapping voor rond de Groenendaallaan en een overkapping aan het Groene Hart.
- De OKA-tunnel (richting sportpaleis) kan niet verlengd worden. Deze zal in open sleuf worden aangelegd tot de overkapping Groenendaallaan. De KZ-tunnel (richting Oosterweelknoop) kan wel ondergronds doorgetrokken worden tot na de kap Groenendaallaan.
- Tussen deze twee overkappingen is een overkapping niet mogelijk omdat beide tunnelsystemen strikt gescheiden moeten blijven.

Volgens de huidige Europese wetgeving kan vandaag nog niet heel de snelweg overkapt worden. Specifiek in noord is de situatie uitzonderlijk complex door verschillende tunnels die samenkomen, op- en afritten, veiligheidsnormen voor transport, evacuatiescenario's bij brand en ongevallen,... Op korte termijn zijn twee overkappingen technisch mogelijk.

proces

SELECTIEPROCEDURE EERSTE PROJECTEN

Na afronding van het masterplan zullen via een selectieprocedure de projecten worden gekozen die met de eerste 1,25 miljard € gaan uitgevoerd worden. Tussen 26 en 30 mei gaan de slotringdagen door die het resultaat tonen van alle segmenten.

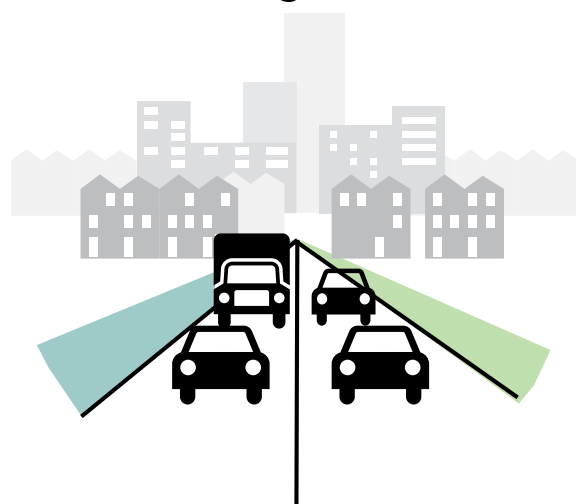
In mei 2018 stellen alle teams de (strategische) projecten voor die op korte termijn kunnen gerealiseerd worden. Via een selectieprocedure worden de projecten gekozen die daadwerkelijk met de eerste 1,25 miljard € gaan uitgevoerd worden. De evaluatie gebeurt op basis van 4 criteria: leefbaarheid, draagvlak, maatschappelijke kosten-baten en ruimtelijke kwaliteit. Niet enkel experts beslissen, u heeft hierbij ook een stem.

In de komende jaren zullen deze geselecteerde projecten dan verder uitgewerkt worden tot uitvoeringsprojecten.

bereikbare stad

MODAL SHIFT 50/50

VAN
75% wegverkeer

NAAR
50% wegverkeer

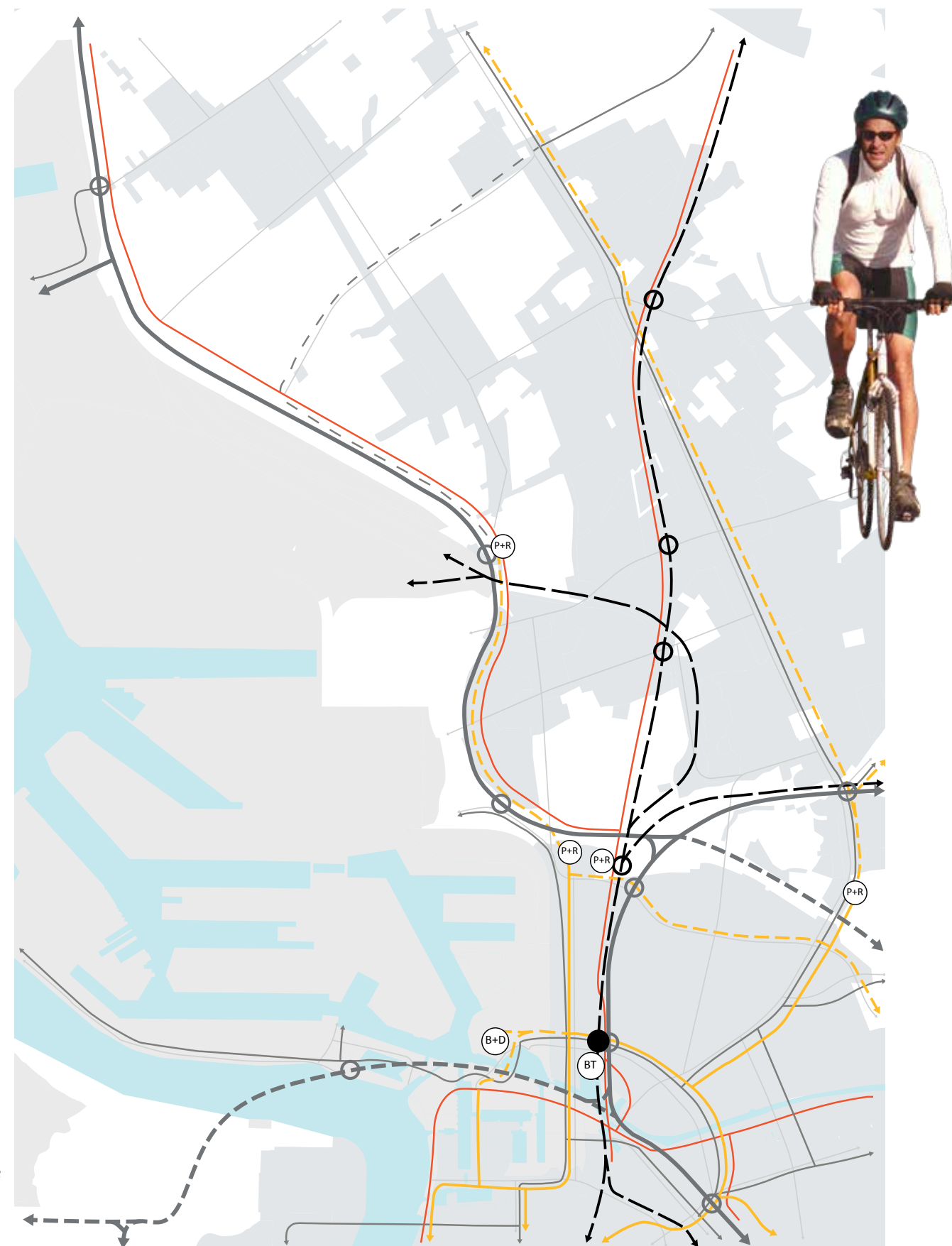
VAN
25% andere modi

NAAR
50% andere modi

Om Antwerpen bereikbaar te houden, is een omslag nodig in de mobiliteit van bezoekers én bewoners. We zullen in de toekomst minder de auto gebruiken en véél meer de fiets en het openbaar vervoer. Dit vereist belangrijke investeringen in de infrastructuur en het mobiliteitsaanbod, maar zeker ook een mentaliteitsverandering bij ons allemaal. We krijgen er een leefbare en gezonde stad voor in de plaats.

Om het aantal auto's in noord-Antwerpen te verminderen, is er nood aan extra fietssnelwegen en tram(bus) lijnen. Voorstadsparkings (P&R) bieden bezoekers de kans om over te stappen op de fiets of het OV. Het station Luchtbal wordt een belangrijke multimodale knoop voor de hele noordelijke stadsregio.

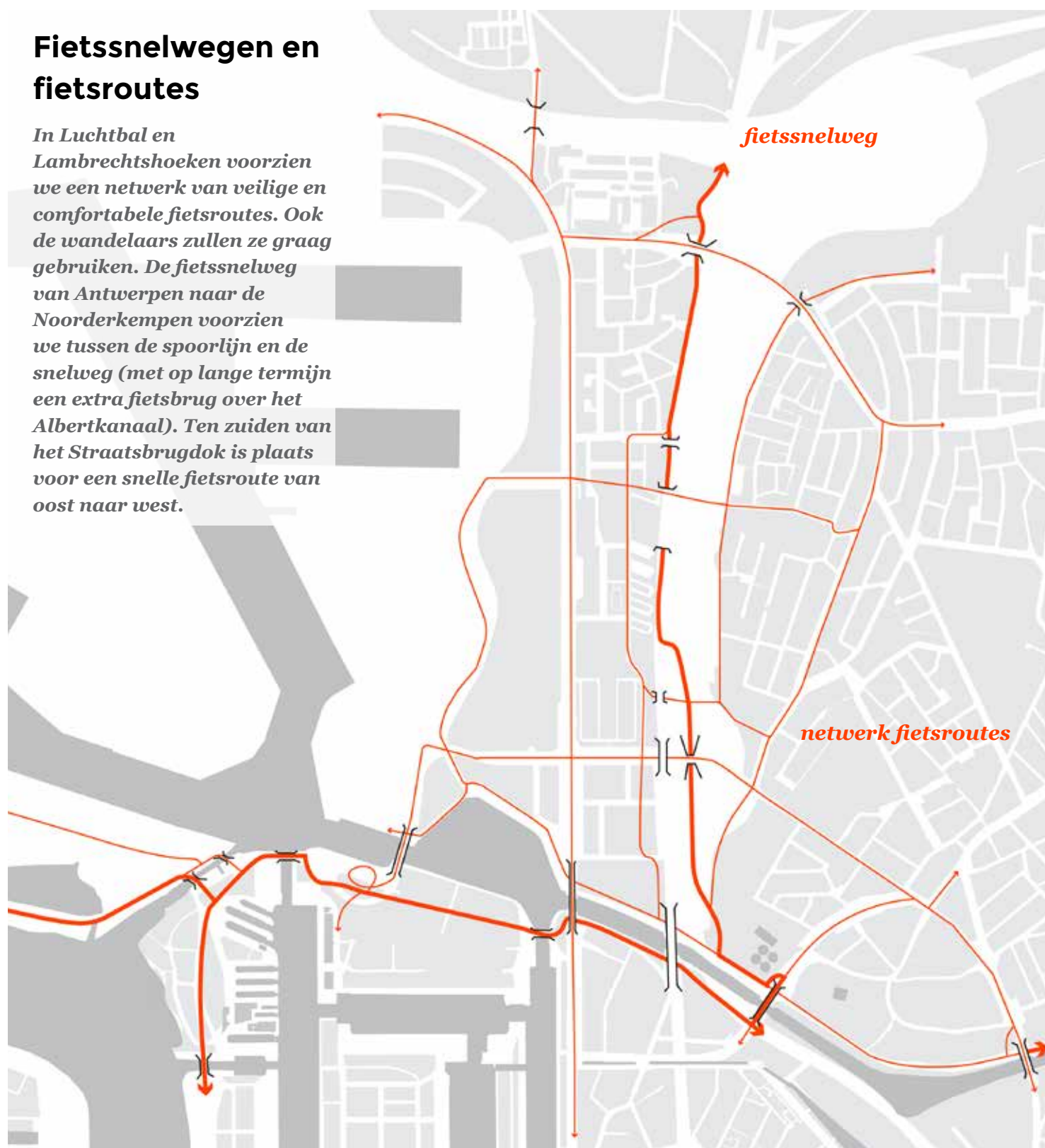

bereikbare stad

FIETS & OPENBAAR VERVOER

Fietssnelwegen en fietsroutes

In Luchtbal en Lambrechtshoeken voorzien we een netwerk van veilige en comfortabele fietsroutes. Ook de wandelaars zullen ze graag gebruiken. De fietssnelweg van Antwerpen naar de Noorderkempen voorzien we tussen de spoorlijn en de snelweg (met op lange termijn een extra fietsbrug over het Albertkanaal). Ten zuiden van het Straatsbrugdok is plaats voor een snelle fietsroute van oost naar west.

Netwerk openbaar vervoer

In de toekomst zullen méér treinen stoppen in het station Luchtbal. Dit wordt een belangrijk OV-knooppunt, waar de bussen vanuit het noorden hun eindhalte krijgen en het havenvervoer vertrekt. Extra tramlijnen zijn aangewezen: de verlenging van de Noorderlijn tot Ekeren, de Districtentram via Mazurebrug en een verbinding tussen de Groenendaallaan en Mexico-eiland / Cadix.

een autonome shuttle zou het openbaar vervoersnetwerk verder kunnen verfijnen, zoals in de wijk Luchtbal

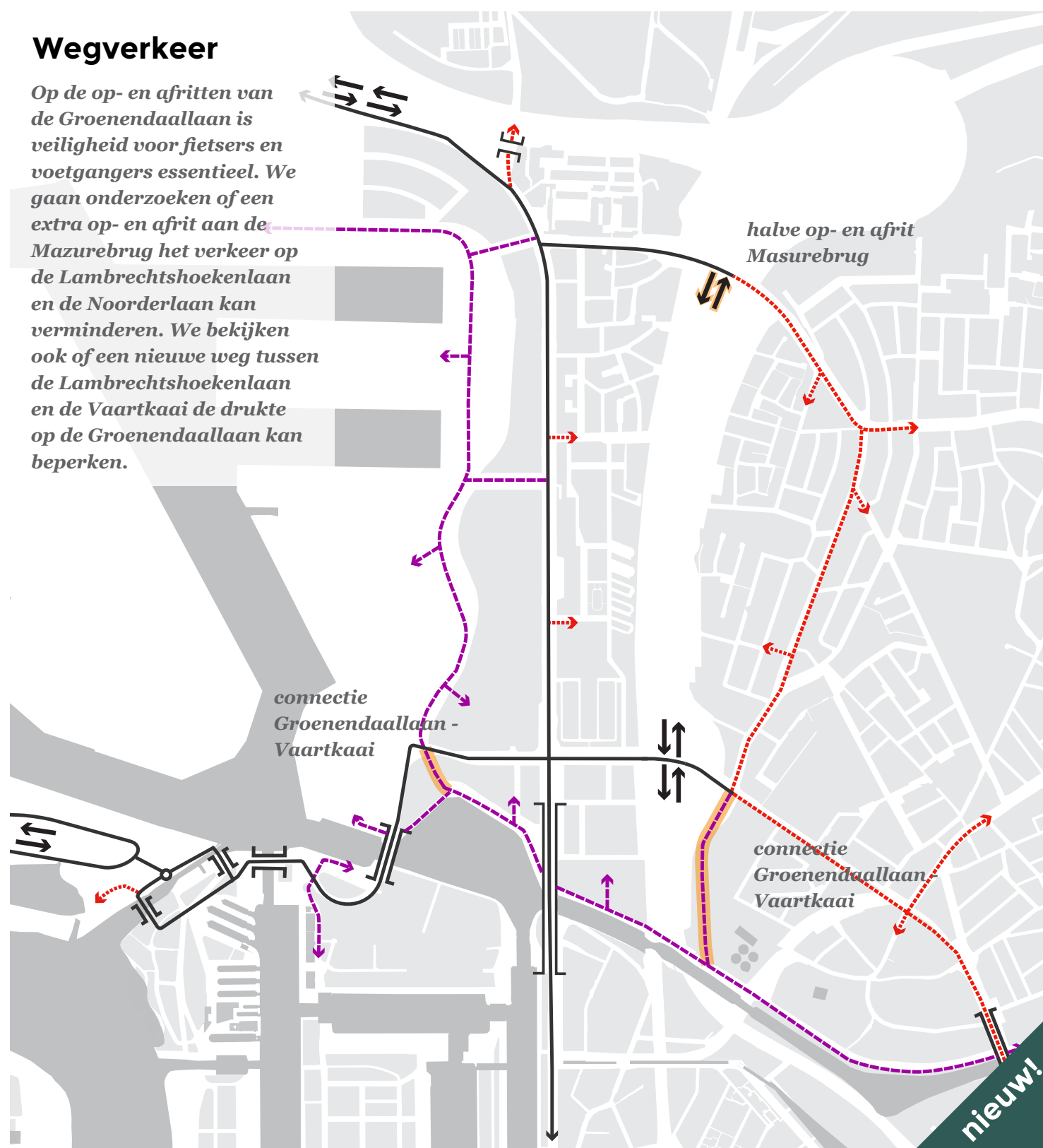

bereikbare stad

WEGVERKEER & DISTRIBUTIE

Wegverkeer

Op de op- en afritten van de Groenendaallaan is veiligheid voor fietsers en voetgangers essentieel. We gaan onderzoeken of een extra op- en afrit aan de Mazurebrug het verkeer op de Lambrechtshoekenlaan en de Noorderlaan kan verminderen. We bekijken ook of een nieuwe weg tussen de Lambrechtshoekenlaan en de Vaartkaai de drukte op de Groenendaallaan kan beperken.

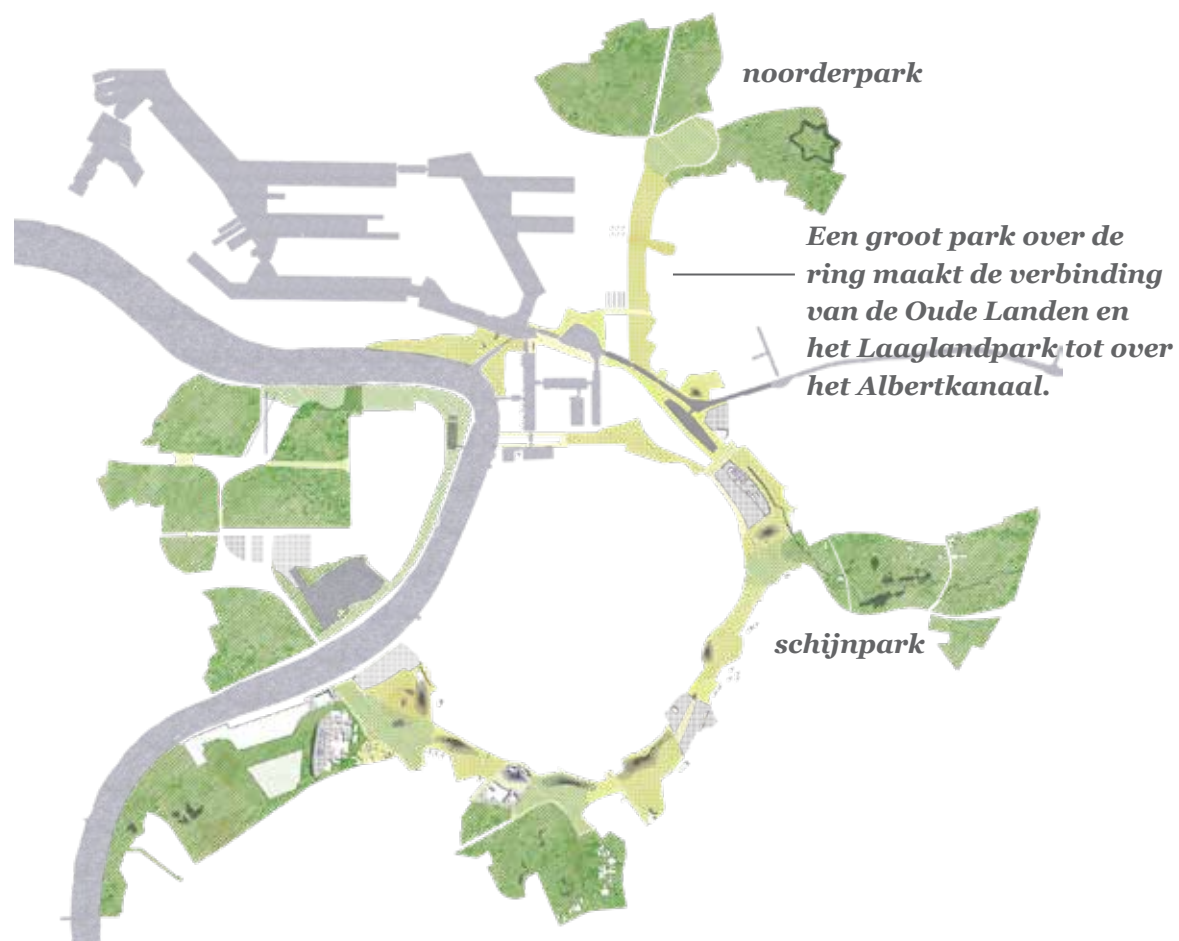
Stadsdistributie

We onderzoeken de mogelijkheid van een stadsdistributiecentrum ten noorden van de Straatsburgbrug. Hier kunnen goederen worden overgeladen van grote vrachtwagens en vrachtschepen op elektrische bestelwagens, cargofietsen en zelfs een cargotram. Dit moet het aantal vrachtwagens in de stad verminderen.

klimaatsrobuuste stad

ECOLOGIE

De overkapping biedt kansen om het Noorderpark en het Schijnpark met elkaar te verbinden via het nieuwe ringlandschap. De nieuwe groene ruimte wordt met veel aandacht voor biodiversiteit ingericht. Groene verbindingen voor planten en dieren zijn hierbij heel belangrijk.

Bestaand groen:

- » Merksem heeft vandaag te kort aan groen
- » In Luchtbal is vandaag veel kleinschalig groen (buurtparkjes), maar de bewoners hebben geen toegang tot grootschalig groen (wijkpark)

Toekomstig groen:

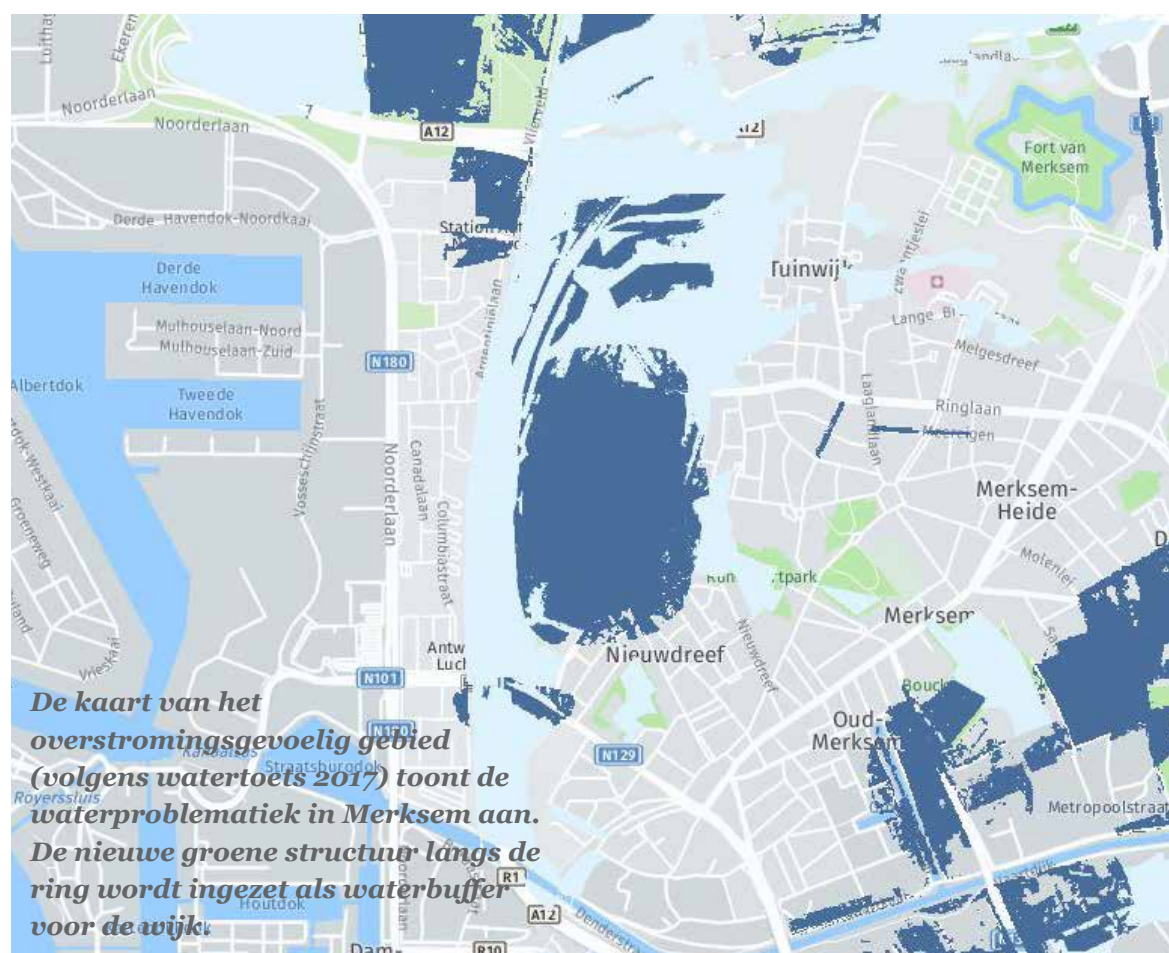
Het masterplan breidt het bestaande groen uit en zorgt zo voor een aaneengesloten park van 43ha! ca. 10.000 inwoners die vandaag te ver wonen van wijkgroen (verder dan 800m), die krijgen dankzij de nieuwe groenstructuur wel toegang tot een groot park.

- open- en groene ruimte op buurniveau (0,5 ha, te voet bereikbaar <5min.)
- open- en groene ruimte op wijkniveau (5 ha, te voet bereikbaar <10min.)
- open- en groene ruimte op stadsdeelniveau (10 ha, te voet bereikbaar <20min.)

klimaatsrobuuste stad

WATER

Water in de stad geeft de publieke ruimte vorm en kan dienen als spelelement. Bovendien is het water ook een kans voor ecologie.

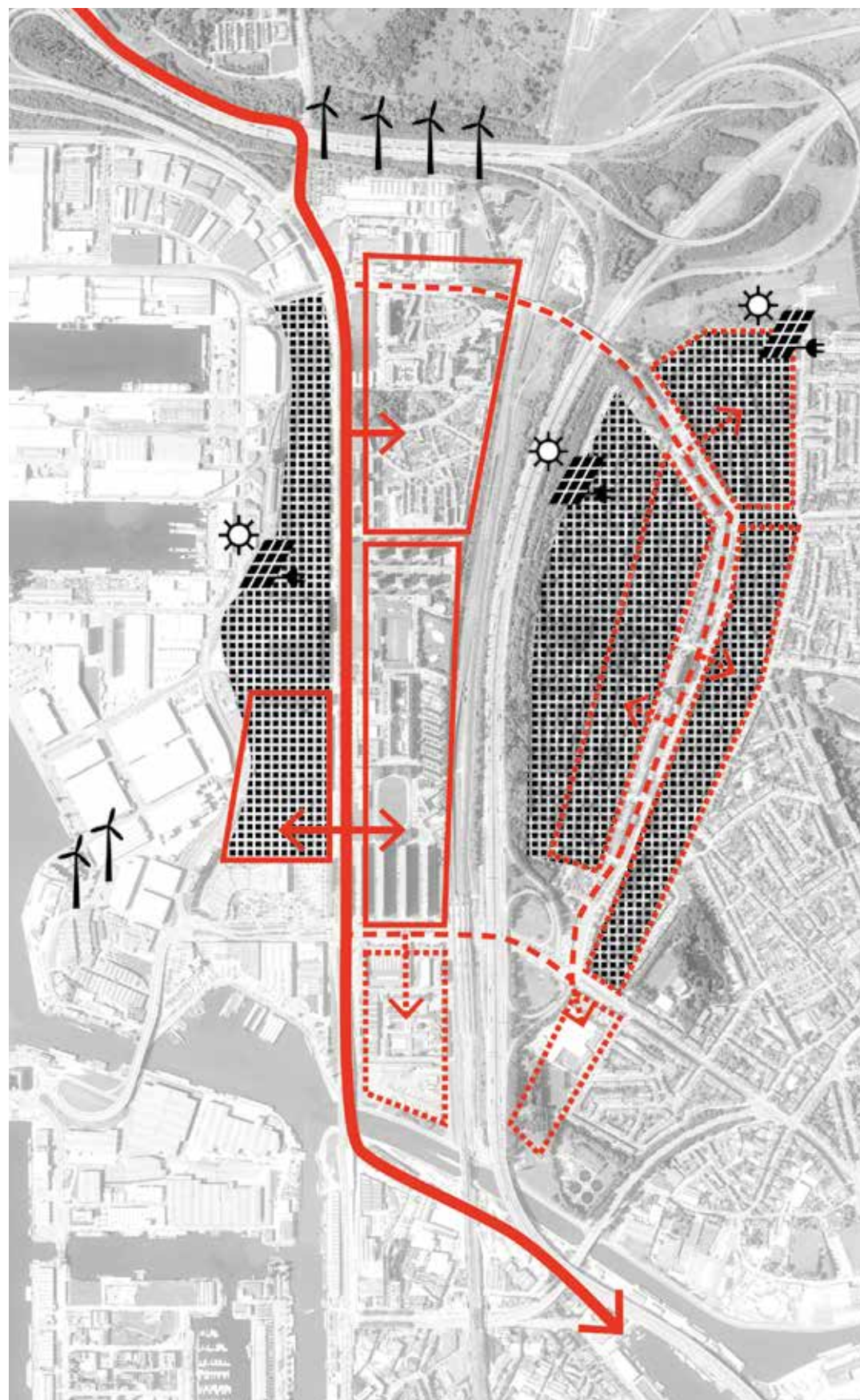
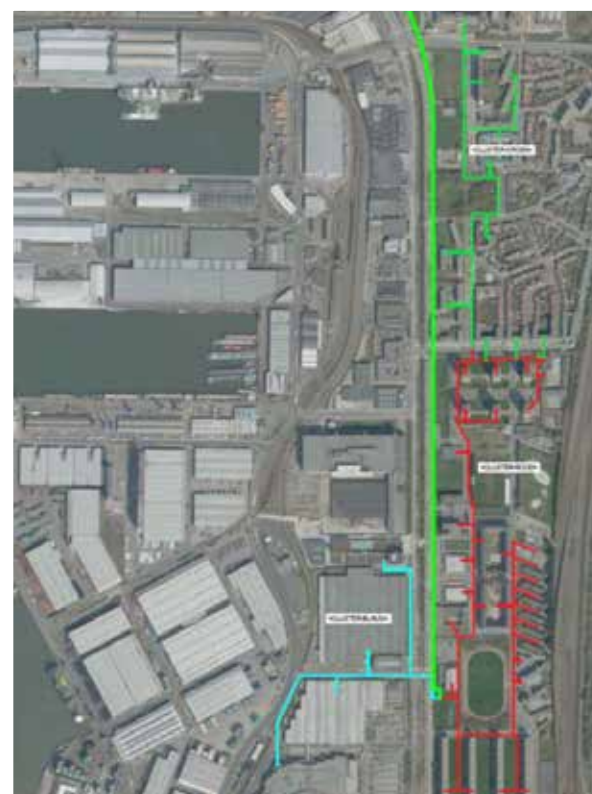
Het ringlandschap wordt ingezet als waterbuffer in de stad. Hier wordt het teveel aan water opgevangen en vastgehouden en eventueel terug afgegeven bij langdurige droogte. Op die manier bereiden we Antwerpen voor op de klimaatverandering met warmere periodes en intensere regenval.

De wateroverlast van Merkssem zal worden opgevangen in de groene ruimte naast de overkapping. Wanneer straks het hemelwater gescheiden wordt opgevangen, wordt de schijnkoker opengelegd als open watersysteem, vanwaar het overtollig water kan worden vastgehouden en weggevoerd.

klimaatsrobuuste stad

ENERGIE

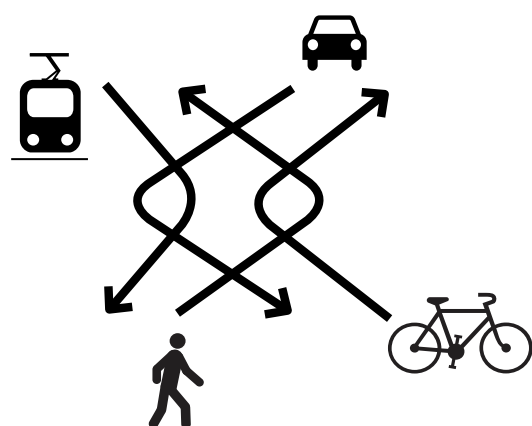
Naast groene energiebronnen kan ook beter isoleren van woningen gekoppeld worden aan het overkappingsproject in bijvoorbeeld een collectief renovatieproject.

De overkapping biedt kansen voor duurzame energie. Restwarmte van de haven wordt met een warmtenet via de Noorderlaan verdeeld. Daarnaast zullen nieuwe zonnepanelen en windenergie een belangrijke bijdrage leveren voor een duurzaam energiegebruik.

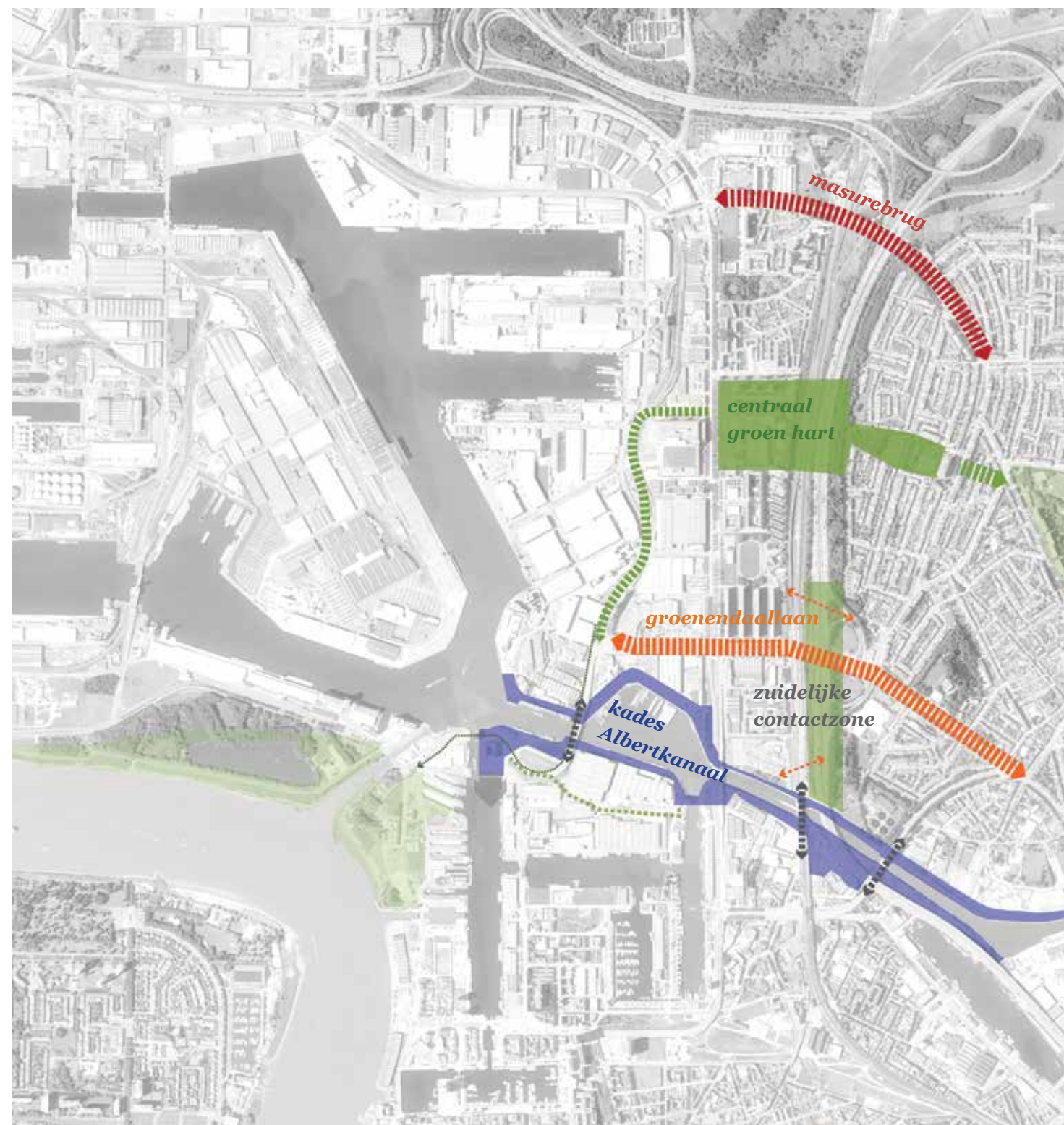
stad om te leven

VERBINDINGEN

De overkapping zal stadsdelen verbinden die vandaag nog door de ring, kanaal of spoorweg van elkaar gescheiden zijn.
We willen Oost-West en Noord-Zuid-verbindingen leggen over de ring, de spoorlijn en het kanaal.

Bijkomende verbindingen tussen de wijken en de stad zorgen ervoor dat Luchtbal en Merksem sterker verankerd worden met de rest van de stad.

stad om te leven

WONEN

In tegenstelling tot vandaag, worden de locaties dichtst bij de ring, straks zeer aangename plekken om te wonen. De overkapping zorgt voor veel meer groene ruimte en een gezonde leefomgeving. Hierdoor kunnen we meer bijkomende woningen voorzien.

bestaand residentieel programma

toekomstig residentieel programma

(+ ca 5000 bijkomende woningen met goede mix)

In Luchtbal is vandaag een overaanbod aan sociale woningen. Deze kunnen in de toekomst aangevuld worden met woningen op de private markt om zo een goede mix te bekomen.

Belangrijk is dat wordt ingezet op betaalbare en duurzame nieuwe woningen.

 ruimte voor woningen

stad om te leven

VOORZIENINGEN

bestaande voorzieningen

tekort nu: 51.000m²

tekort toekomst (indien nieuwe inwoners): 94.000m²

toekomstige voorzieningen

+ ca 125.000m² ruimte voor voorzieningen

Nieuwe woningen zorgen voor voldoende kritische massa om bijkomende voorzieningen aan te trekken zoals winkels, scholen, sportinfrastructuur, ...
De overkapping zorgt natuurlijk ook voor de broodnodige groene ruimte voor alle inwoners.

Door de beschikbare ruimte beter te gebruiken, kunnen er meer mensen wonen en komen. Deze zogenaamde 'verdichting' zal dan ook nieuwe voorzieningen aantrekken zoals winkels, sportinfrastructuur enz.

- ruimte voor publieke functies, vb. school, kinderdagverblijf, sporthal, cultureel centrum, wijkcentrum, bibliotheek, ...
- ruimte voor commerciële voorzieningen

welvarende stad

WERKEN

Werken in de stad is gunstig voor de mobiliteit: bewoners moeten zich minder verplaatsen. Bovendien zorgt een betere bediening met het openbaar vervoer (station Luchtbal) ervoor dat werknemers minder auto-afhankelijk zijn.

Werkgelegenheid voorzien in de stad, dicht bij huis, is belangrijk. Rond het Straatsburgdok wordt ingezet op (watergebonden) stedelijke economie. De opwaardering van station luchtbal biedt daarnaast ook interessante locaties voor nieuwe kantoren.

Productie op het gelijkvloers met eventueel ruimte voor wonen of kantoren daarboven.

welvarende stad

WERK

Als volwaardig deel van Antwerpen, biedt het noordelijk segment ruimte voor nieuwe werkgelegenheid. Stedelijke productie en kantoren wordt uitgebreid rond de stationsomgeving en het kanaal.

bestaande tewerkstelling

toekomstige tewerkstelling

productie en kantoren in stationsomgeving en kanaalzone

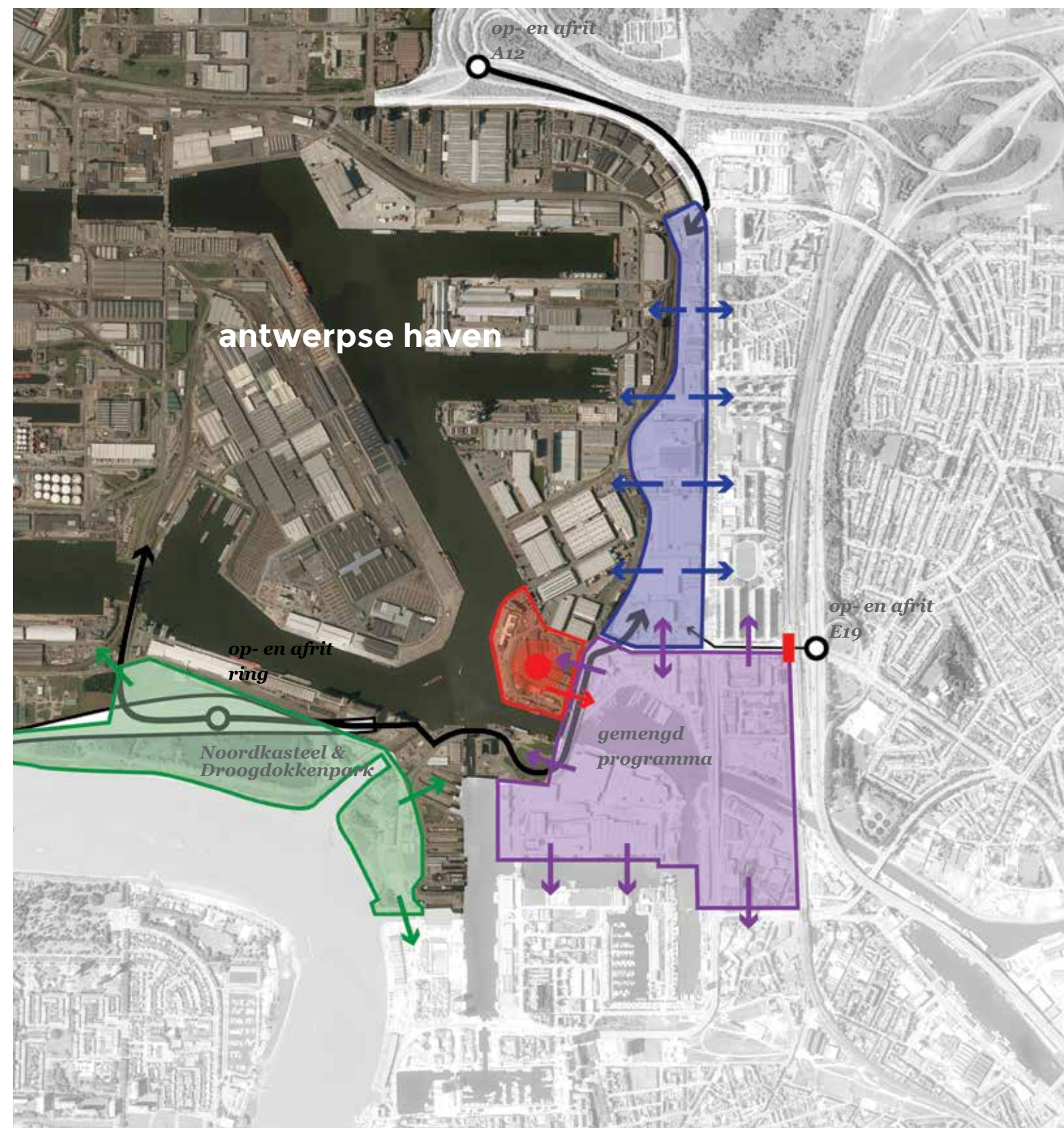

ruimte voor kantoren
ruimte voor productie

welvarende stad

HAVEN

De haven is de economische motor van Vlaanderen. We kunnen het contact tussen stad en haven opnieuw versterken. Langs de Noorderlaan is plaats voor een gemengd programma, rondom het Straatsburgdok voor logistieke en economische activiteiten. Het Noordkasteel en het Droogdokkenpark vormen een groene, recreatieve schakel. Door het haventransport (goederen én mensen) nog efficiënter te maken, kunnen we zijn impact op de stad verbeteren.

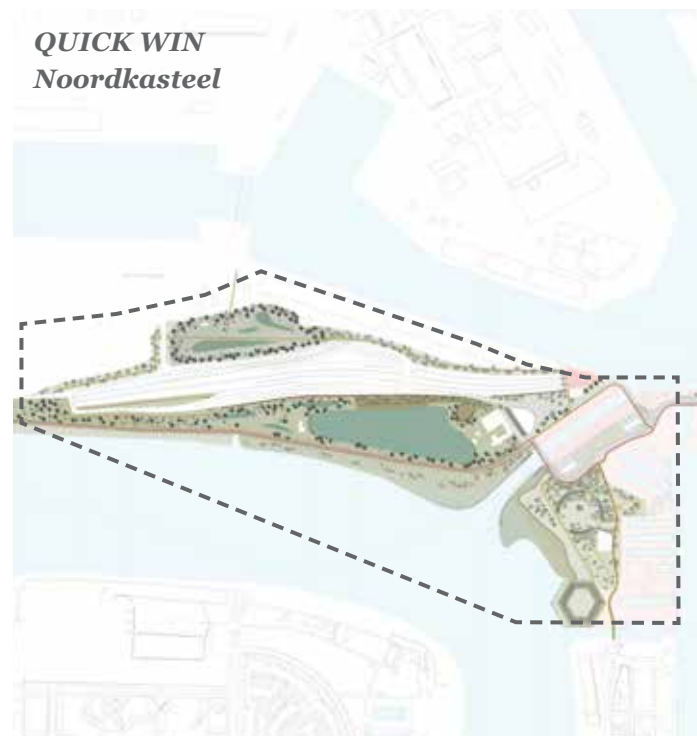
strategie

ONTWIKKELING

Ontwikkelingsstrategie:

- Quick wins: eerste projecten met snel resultaat:
 - » Noordkasteel
 - » bermen
 - » laaglandpark
 - » groene brug
- Strategische projecten: nieuwe ontwikkelingsmogelijkheden dankzij de overkapping
 - » stationsomgeving Luchtbal
 - » Groen hart

QUICK WIN
Noordkasteel

QUICK WIN
bermen & Laaglandpark

QUICK WIN
groene brug

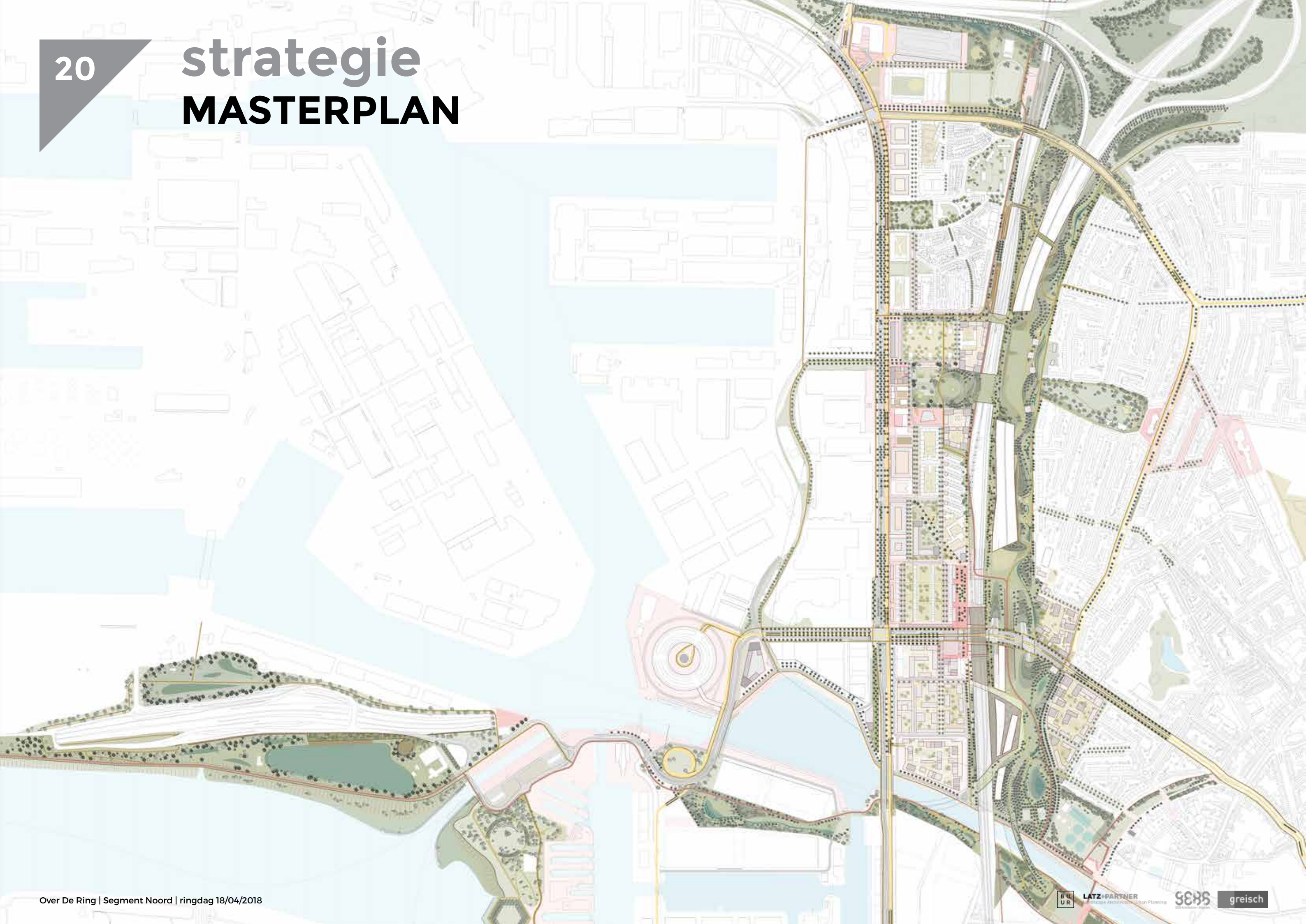

STRATEGISCH PROJECT
stationsomgeving Luchtbal

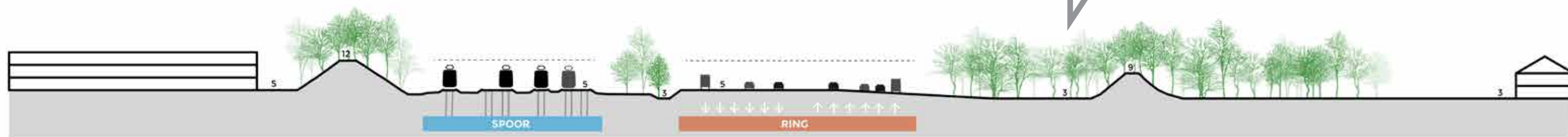
STRATEGISCH PROJECT
centraal groen hart

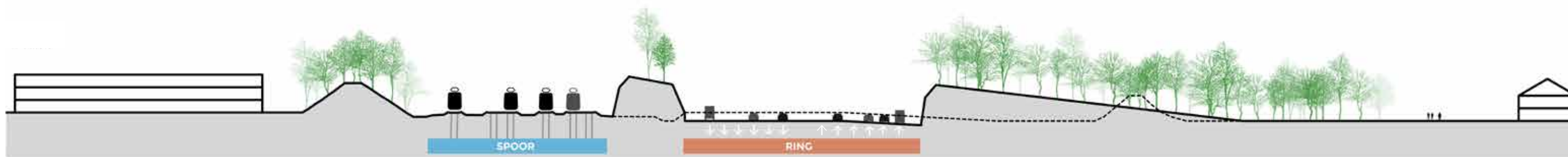

strategie OVERKAPPING

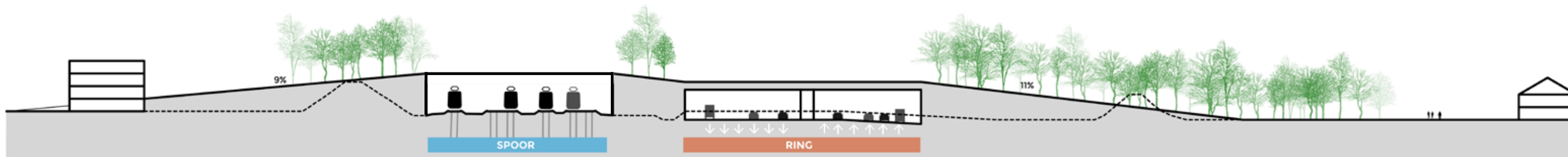
De overkapping van de ring gebeurt niet overal meteen. In afwachting van de 'kap' wordt het bermenlandschap aangelegd die de overlast van de snelweg grotendeels zal beperken voor omwonenden.

Geplande situatie Oosterweel

E19 verlagen en omliggende bermenlandschap vormen met uitgegraven grond

Overkapping realiseren aansluitend op nieuw gevormd maaiveld

quick wins

NOORDKASTEEL

momenteel wordt nieuwe variant voor een compactere Oosterweelknoop uitgewerkt!

Samen met het nieuwe Droogdokkenpark vormt het Noordkasteel een belangrijke groene ruimte aan de Schelde. De geluidsoverlast van de Oosterweelknoop wordt zoveel mogelijk beperkt. Bij de inrichting van dit groengebied als ecologische zwembijver wordt het informele karakter bewaard.

zicht van het Noordkasteel ter hoogte van de geluidsmuur en zonnedeck

geluidsmuur
(schanskorven) zuidoegoriënteerd
strand

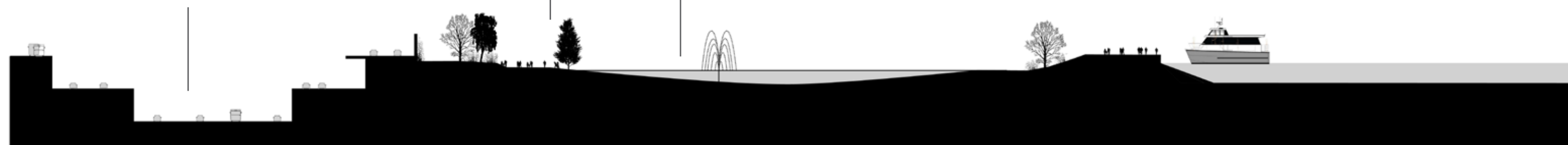
sleuf Oosterweelknoop (BAM)
met maatregelen absorptie geluid

ecologische zwembijver

promenade

waterbus

Schelde

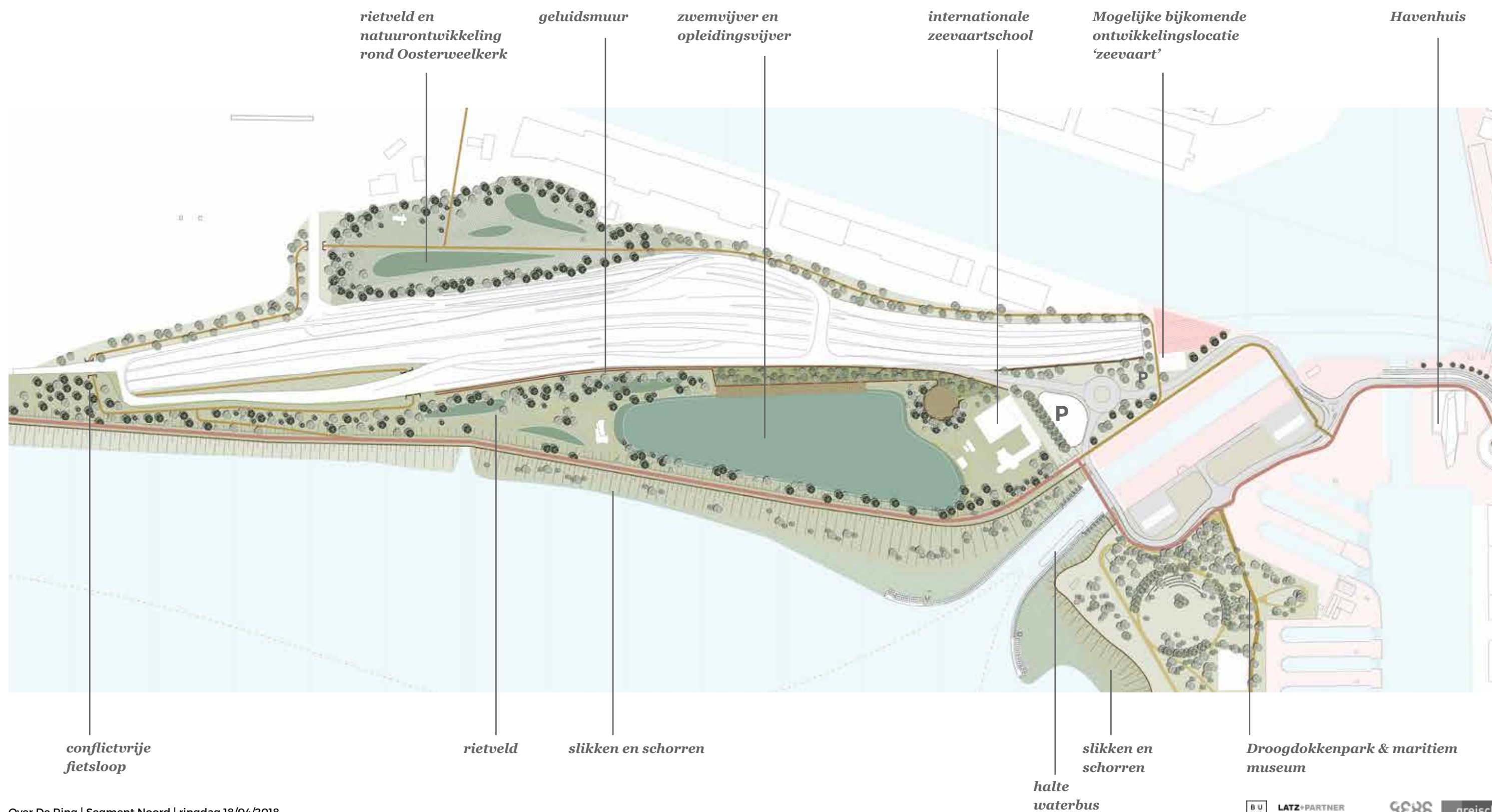

quick wins

NOORDKASTEEL

momenteel wordt nieuwe variant voor een compactere Oosterweelknoop uitgewerkt!

park noordkasteel volgens infrastructuurontwerp BAM

quick wins

NOORDKASTEEL

momenteel wordt nieuwe variant voor een compactere Oosterweelknoop uitgewerkt!

park noordkasteel volgens infrastructuurontwerp Ringland

Tijdens het proces van het masterplan worden nog varianten op het Oosterweeltracé onderzocht. Wanneer straks een andere variant dan het basistracé wordt gekozen, zal een nieuw ontwerp gemaakt worden voor de inpassing van de infrastructuur in de groene ruimte rond het Noordkasteel.

Volgens het voorstel voor de Oosterweelknoop van Ringland blijft meer groene ruimte van het Noordkasteel bewaard.

quick wins

BERMENLANDSCHAP

De noordheuvel vormt een landmark die het begin van de overkapping aankondigt.

In het bermenlandschap wordt de eerste aanzet gegeven voor een groene verbinding noord-zuid. Hier is ruimte voor ecologie en water, maar ook voor buurtrecreatie voor de bewoners van Merksem.

Het bermenlandschap wordt aangelegd als aanloop naar de overkapping. In Merksem wordt hierdoor een nieuwe ecologische parkstructuur gerealiseerd die de geluidsoverlast van de ring al aanzienlijk beperkt. Aan de Masurebrug biedt een uitkijkheuvel een uniek panorama over de stad.

bermenlandschap tussen snelweg en Lambrechtshoeken

quick wins

BERMENLANDSCHAP

zicht ter hoogte van de noordheuvel, met gedeeltelijke overkapping centraal in Luchtbal

quick wins

BERMENLANDSCHAP

schermen (10m) en bermen bufferen het geluid van de snelweg en zorgen voor opstuwing van de uitlaatgassen in hogere luchtstromingen zodat de luchtkwaliteit en de geluidsoverlast bij de woningen naast de snelweg aanzienlijk zal verbeteren

sede door de open sleuf tussen 2 overkappingen

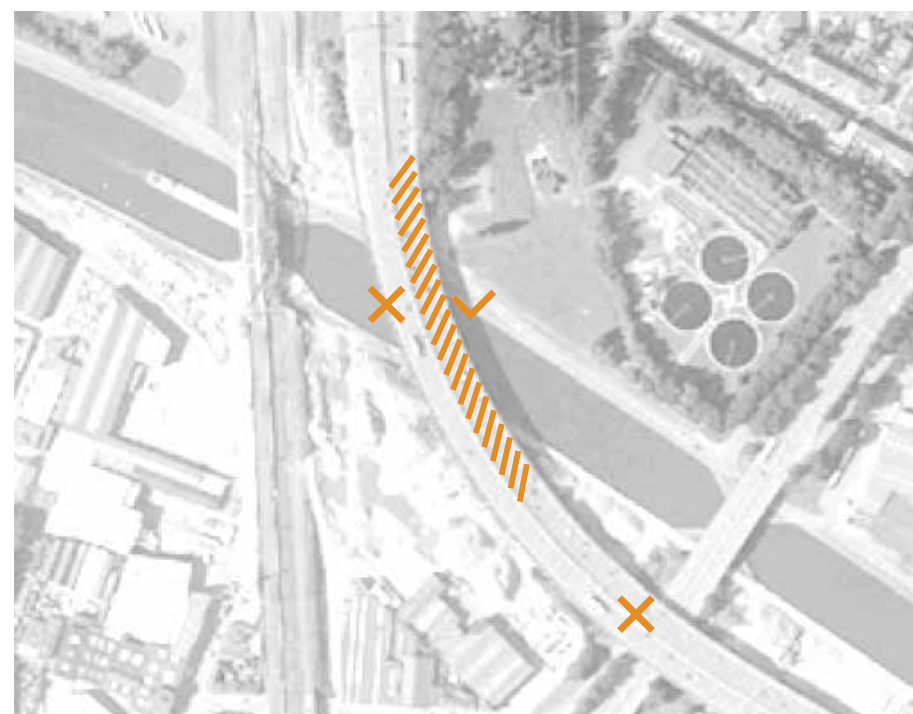
quick wins

GROENE BRUG

De 'high line' in New York is een voorbeeld hoe een bestaande brug omgevormd wordt tot groene parkstructuur.

Het groen van het nieuwe ringlandschap dient ook verbonden te worden over grote infrastructuren heen, zoals het Albertkanaal. In plaats van het viaduct van Merksem volledig af te breken, gebruiken we de infrastructuur om een ecoduct over het kanaal te maken. Ook voetgangers maken gebruik van deze groene brug.

De oostelijke structuur van de viaduct kan behouden blijven en worden ingericht als ecologische verbinding over het Albertkanaal.

quick wins

GROENE BRUG

zicht vanop de viaduct van Merksem

quick wins

GROENE BRUG

Dit ecoduct over het Albertkanaal is één van de maatregelen om de ecologische barrières weg te werken tussen de grote groengebieden rond Antwerpen.

huidige situatie: autosnelweg

toekomstbeeld: ecologische verbinding

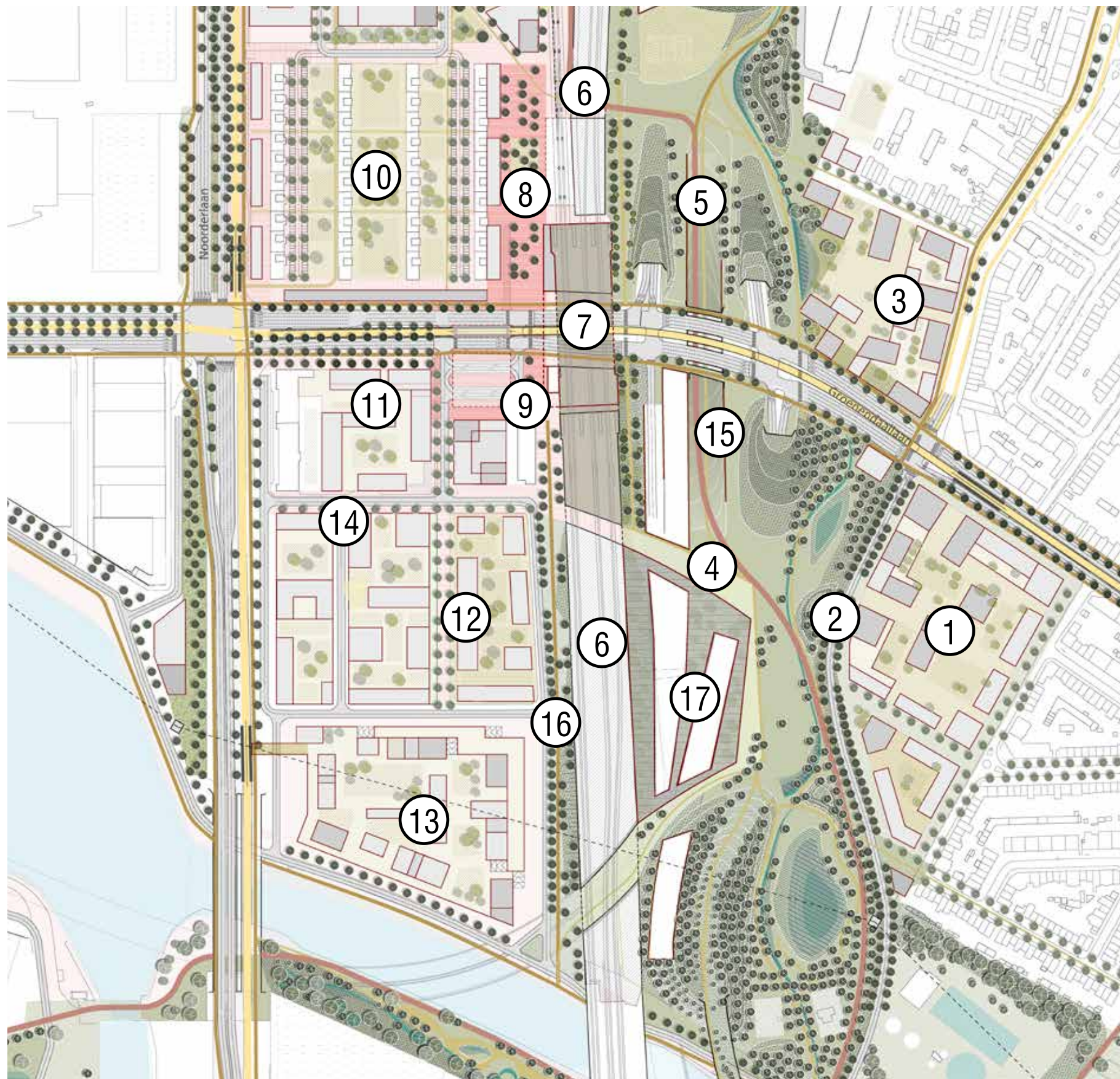

strategisch project

STATION LUCHTBAL

1. Herontwikkeling site Werminval/Colruyt
2. Verbindingsweg Vaartkaai - Groendendaallaan
3. Herontwikkeling site Aldi/Mc Donalds
4. Overkapping Groenendaallaan zuid
5. Overkapping Groenendaallaan noord
6. Onderdoorgang door spoortalud
7. Verbetering station Groenendaallaan
8. Stationsontwikkeling Groenendaallaan Noord: programma en publieke ruimte
9. Stationsontwikkeling Groenendaallaan Zuid: programma en publieke ruimte
10. Opwaardering Langblokken Groenendaallaan
11. Herontwikkeling site De Polder
12. Herontwikkeling site St. Jozef school
13. Herontwikkeling busstelplaats De Lijn (Tjalkstraat)
14. Publieke ruimte stationsomgeving zuidwest
15. Ecologische verbinding voor fauna, flora, voetgangers en fietsers onder Groenendaallaan
16. Groenzone voor voetgangers en fietsers langs spoorwegmuur
17. Wintertuin

Met de opwaardering van de stationsomgeving Luchtbal wordt een nieuw productief en divers stadsdeel bekomen met voorzieningen, productie-activiteiten, woningen en goed uitgebouwd openbaar vervoer.

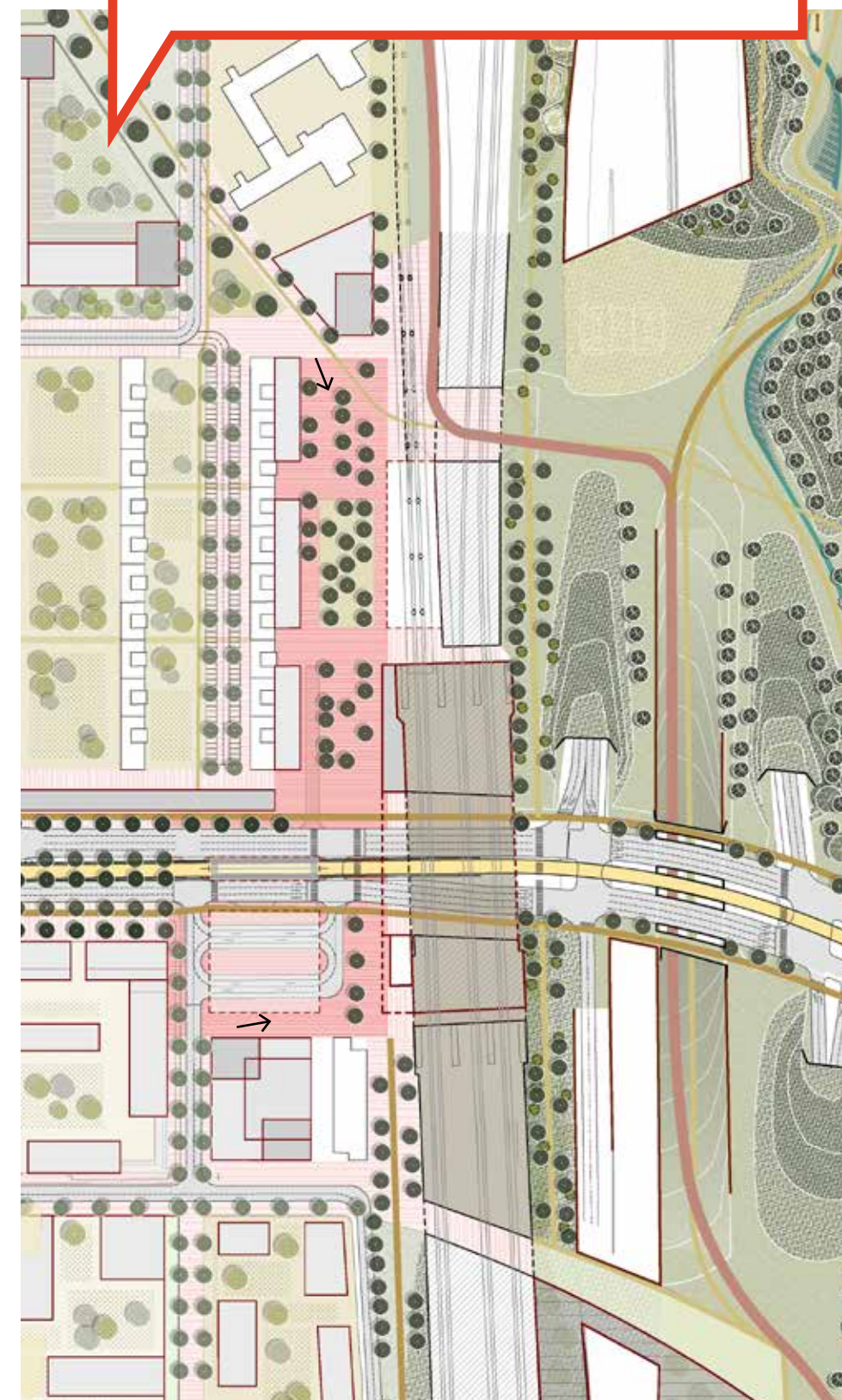

strategisch project

STATION LUCHTBAL

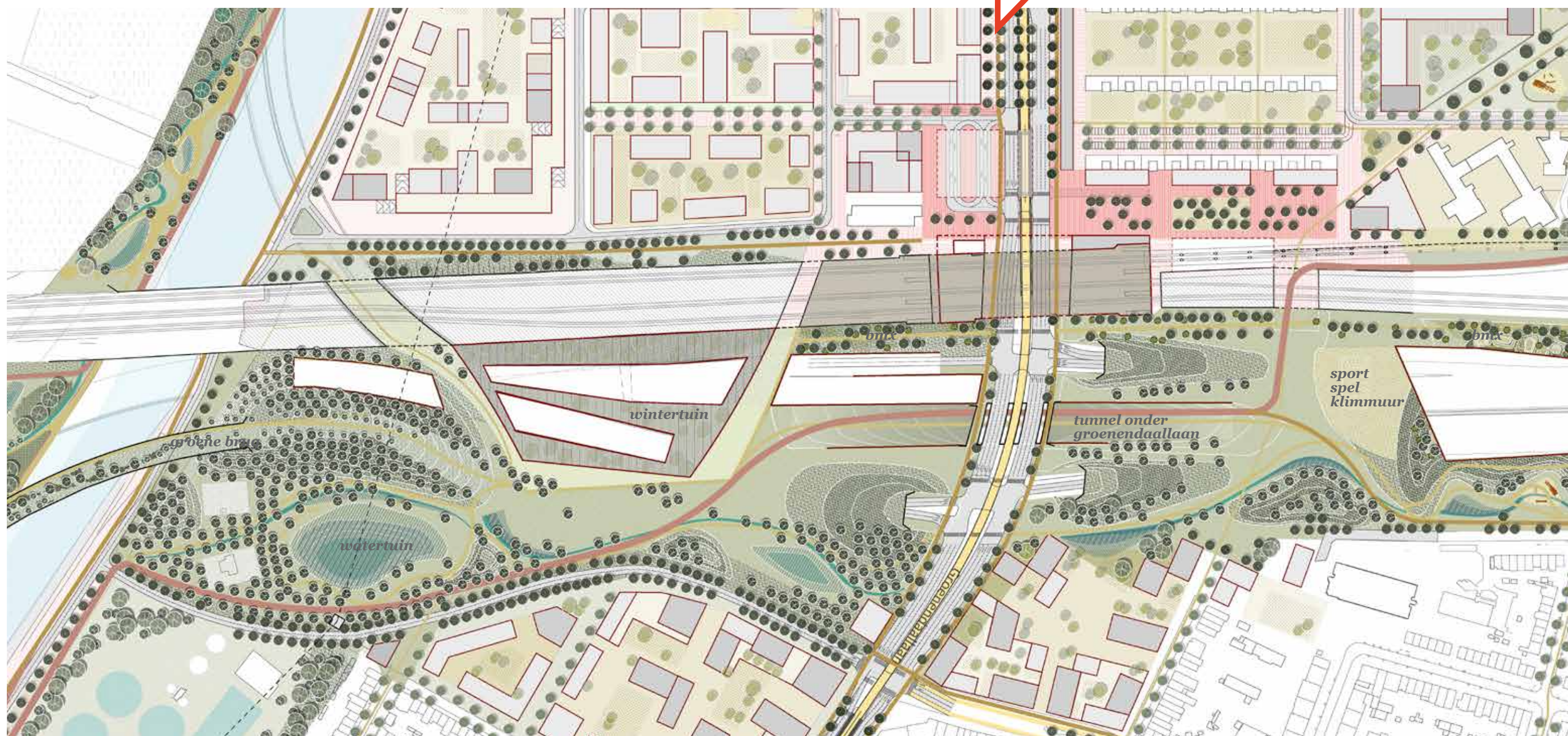
Station Luchtbal wordt uitgewerkt als hoogwaardig openbaar vervoersknooppunt. Het station krijgt een nieuw plein met er rond ruimte voor voorzieningen.

strategisch project

STATION LUCHTBAL

Op de overkapping wordt een groot park aangelegd dat ruimte biedt voor ontspanning en de nodige link voor voetgangers en fietsers integreert.

strategisch project

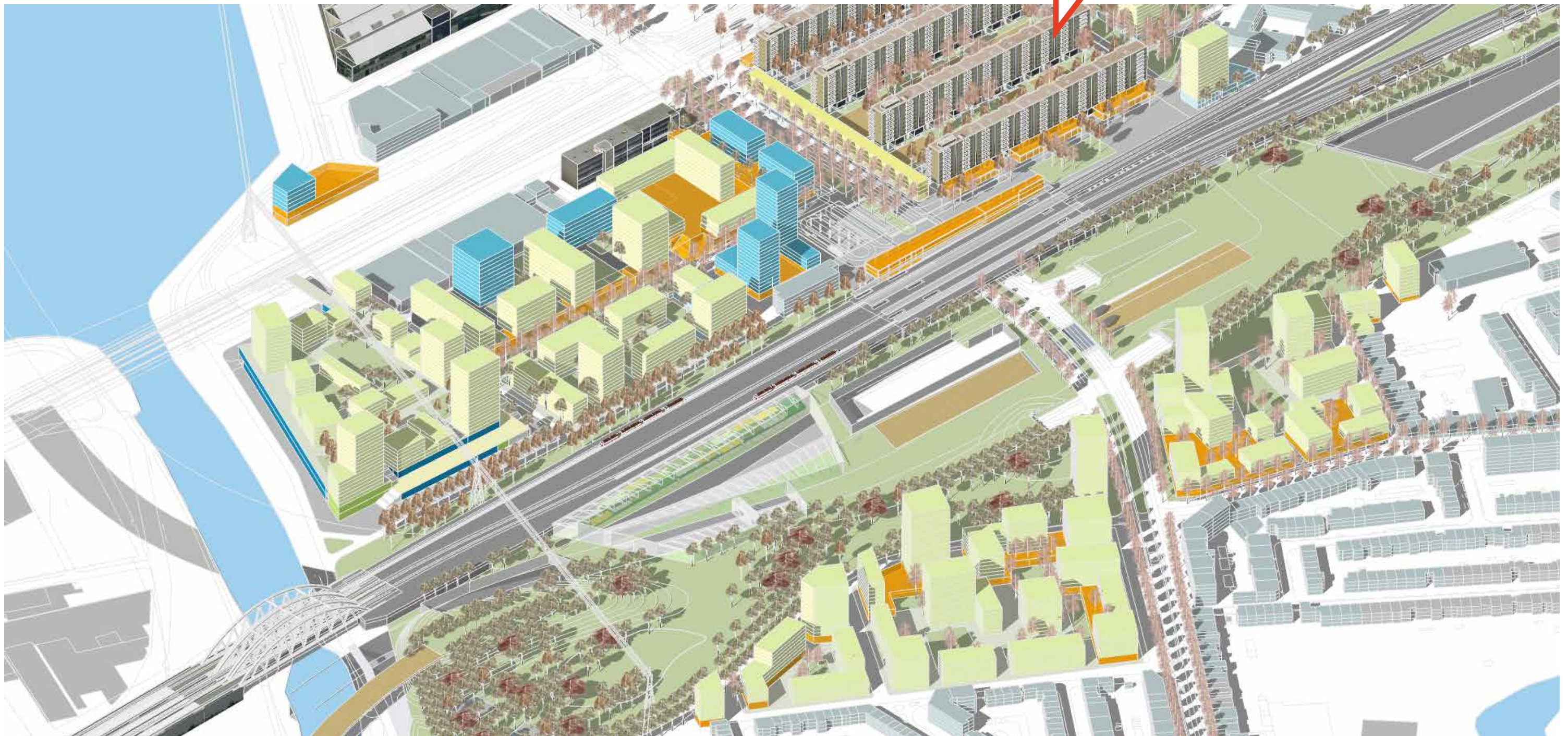
STATION LUCHTBAL

strategisch project

STATION LUCHTBAL

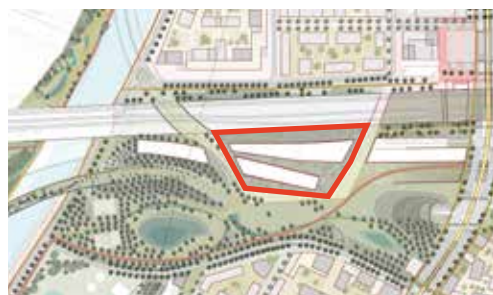
In de stationsomgeving wordt verder verdund met productie, wonen, handel en kantoren. Deze nieuwe ontwikkelingen profiteren van de goede bereikbaarheid van station Luchtbal met het openbaar vervoer.

strategisch project

STATION LUCHTBAL

Midden in het park bouwen we een wintertuin rond de centrale openingen in de overkapping om geluid en fijn stof te beperken. Deze nieuwe grote serre zal een bijzonder programma voor de stad huisvesten zoals een botanische tuin of stadslandbouwproject op het dak van de ring.

zicht vanop overkapping richting groene brug en wintertuin

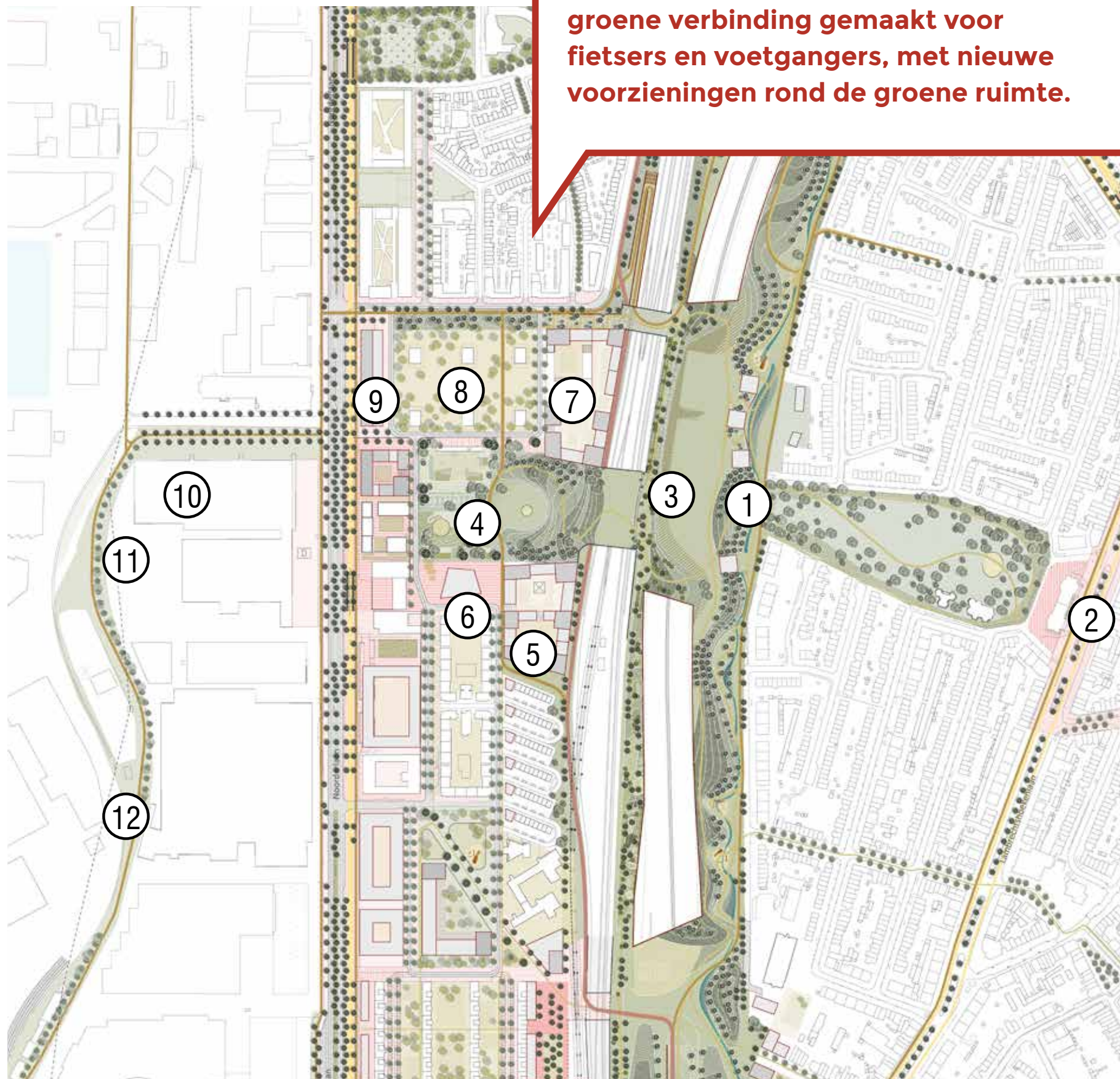
snede door wintertuin

strategisch project

CENTRAAL GROEN HART

1. Intensivering berm Lambrechtshoeken
2. Intensivering kern Lambrechtshoeken
3. Overkapping E19 en overbrugging spoorlijn
4. Intensivering groene ruimte Luchtbal
5. Publieke voorziening langs park en Columbiastraat
6. Relocatie cultuur- en ontmoetingscentrum Luchtbal naar strategische locatie
7. Vernieuwing en uitbreiding St. Maria Boodschap als brede school
8. Groene buitenruimte rond zes blokken Venezuelastraat
9. Intensivering rand Noorderlaan
10. Herbestemming GM-site Michiganstraat
11. Groene schakel Vosseschijnstraat
12. Groene link naar Eilandje

Met de centrale overkapping tussen Luchtbal en Merksem wordt een groene verbinding gemaakt voor fietsers en voetgangers, met nieuwe voorzieningen rond de groene ruimte.

strategisch project

CENTRAAL GROEN HART

zicht vanop overkapping

Een landschapspark vormt een nieuwe verbinding tussen Luchtbal en Merksem en biedt ontspannings- en ontmoetingsruimte. In de randen van het park ontstaan uiteenlopende mogelijkheden voor publieke functies. Dit park zal een hefboom zijn voor nieuwe woningen en voorzieningen.

snede overkapping groen hart

strategisch project

CENTRAAL GROEN HART

zicht vanop Tampicoplein richting overkapping